

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JOZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Telepítés.

Budapest, január 18.

(v.) Más országok gyarmatosítanak, Magyarország telepit: — jelentékeny és ránk nézve elszomorító különbség. Más országok hatalmasan gyarmatosítanak, Magyarország féltékeny és szerény mértékben telepit: a különbség itt még nagyobb és ránk nézve egyenesen megszégyenítő. A gyarmatosító nemzeteket a saját hazájukban el nem helyezhető erőfelesleg ösztönzi a vállalkozásra; nálunk az erők sorvadása okozza azt, hogy telepíteni akarunk és telepíteni kell. A valódi baj pedig nem csupán az, hogy gyöngeségünk ránk kényszeríti a telepítést, hanem még inkább az, hogy kellő arányokban és megfelelő sikerrel éppen azért nem folytathatjuk a telepítést, mert gyöngék vagyunk. Vajjon van-e menekvés ebből a végzetes circulus viciosusból?

Ezt a kérdést tette ma Darányi Ignác, földmivvelésügyi politikánk lelkes vezetője, a telepítés ügyében egybehívott szaktanácskozás elé. Okos és lendületes beszédben a miniszter biztos kézzel és helyes érzéssel vont meg a vitaközös határait; óhajtott, hogy a tárgyalás ebben a keretben mozogjon s hogy a gyakorlati életből leszűrt tapasztalások bőséges utmutatást nyújtsanak a kormányzatnak a magyar földirtok-politika e döntő fontosságú részletére nézve. Igaza volt Darányi miniszternek, mikor ma rokonszenvesen hangsúlyozta a telepítési törekvéseknek népszerűségét. A régi időkben ellenünk telepítettek; most a magunk számára telepítünk. Amit a hajdani telepítések rontottak nemzeti érdekeinken, annak az orvoslásánál a jó iskola és a helyes közigazgatás csupán segítő eszközül szolgálhat, de a döntő szerep a nemzeti irányú telepítésnek juthat.

A mai nyelvhatárok kiigazítására az egye-

düli hathatós eszköz a rendszeres, okos telepítés. Nincs más módunk annak a nehéz miveletnek a végrehajtására, amelyet tulzás nélkül a második honserzés nevével merünk illetni. Kivált Szlavoniát és Dél-Magyarországot vissza kell szerezniünk s nemzeti érdekeink számára új fejlődési alapot kell teremniünk a centrifugális törekvésekkel szaturált oláhság lakóhelyein. Bocsásson oda új rajokat a magyar nemzet, üssenek ott tanyát a mi véreink s tegyék ismét magyarrá azt a földet, amelyen egykor magyar bölcsök ringtak s amelyet annyi magyar vér áztatott. A magyarságtól eltelepített vidékeket hadd kapcsolja vissza a telepítés a nemzet testéhez. Nem gondolunk mi a nemzetiségek kiszorítására; csakis azt revindikáljuk a magyarság számára, amit idegen jövevényekkel népesített be a török uralom után a nemzetirtó osztrák hatalom. Minden talpalatnyi föld, ami itt felszabadul, jusson ismét magyar kézre; magyar családok rakjanak rajta fészket, magyar élet fakadjon megint azokból a rögökből. Ennél többet nem kívánunk; ennél kevesebbel nem lehet beérniünk.

Folytatni kell tehát a telepítéseket, még pedig az eddiginél jóval nagyobb mértékben. Ahol új telepes községek alkotásának megvannak az előfeltételei, ott induljon meg ilyen nagy stílusban a vállalkozás. Ahol gyöngye magyar községeket hozzátelepítés útján lehet megerősíteni, ott oldassék meg ez a szerényebb feladat. Ahol pedig nagy birtoktestek parcellázása révén lehet a magyar nép számára életképes parasztbirtokokat teremteni, ott vegyék munkába tétovázás nélkül a felaprózási miveletet. Nekünk mindegy, akármilyen formában jó létre a második hazaszerzés műve; válasszák mindenütt azt a formát, mely a helyi viszonyok közt a legalkalmasabb. A földolog az, hogy semmiféle akadály

ne szeghesse útját a processzusnak: sem az állam fiskális érdeke, sem bármilyen osztályérdek.

Felmerül az a kérdés is, az állam csinalja-e a telepítést, vagy a társadalom. Nem értjük a kérdést. Hát van-e munkaképes, lelkesedni tudó, áldozni akaró magyar társadalom? Van-e egyáltalában magyar társadalom? Ha van, hol van s miféle tevékenységben nyilatkozik meg? Látni nálunk egyéneket s legfőljebb még osztályokat és felekezeteiket. Az egyén, az osztály, a felekezet itt mind a maga hasznát nézi; feltékenyen tekintenek egymásra s irigyen küzdenek egymás ellen. Ebben az országban él tizennyolc millió ember, de egységes társadalmi kapcsolat nélkül. Van nálunk gazda, kereskedő, iparos; van nálunk főúr, gentry, polgár, paraszt; van nálunk katolikus, protestáns, óhitű, zsidó. De nincs nálunk társadalom, amely egyazon érzéssel, egyazon kollektív lelkiismerettel tudna áthatni gazdát, kereskedőt, iparost; főurat, gentryt, polgárt, parasztot; katolikus, protestánst, óhitűt, zsidót. Hogy lehessen ilyen fontos nemzeti munkát, aminő a telepítés, arra a magyar társadalomra bizni, amely nincs? Ellenben magyar állam, az van. Annak van hatalma, pénze, sőt olykor lelkiismerete is. Ennélfogva az állam feladatai közé kell a telepítést sorozni. Telepíthet a magánember is, ha kedve tartja; de ez is csupán az állami befolyás irányító és korlátozó hatásának feltétlen érvényesülésével.

Az állam pedig ne garaszkodjék, amikor a telepítésről van szó, hanem szánjon erre a célra az eddiginél erősen nagyobb összeget. Ne helyezze a fiskális érdeket a nemzeti érdek fölé. S ne áldozatnak tekintse a telepítésre fordított pénzt, hanem üdvös befektetésnek. Az se aggaszson senkit, hogy az eddigi telepítések közül olyik kudarcot

TÁRCA.

Mese-mese.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

I. A nagy eperfa.

Kalupka Márton uram egyszer azt mondá, mikor rájött, hogy a kert régi cseresznyefájáról én szedtem le a gyümölcsöt: Nem lesz belőled semmi, te tolvaj!

Szóról-szóra így mondta ezt Kalupka Márton uram; már akkor nagy diák voltam. Pedig hát nem is annyira én érdemeltem a szidást, mint inkább Mészáros Károly uram, akinek a kosztja, az alumneumi kosztja miatt történt a cseresznyelopásom. Lehet, hogy ha Kalupka Márton tudja a körülményeket, nem mond vala olyan erős szavakat.

De hát már megmondta. Bántott a dolog nagyon. Hogy én rólam ilyenképpen mondott szentenciát Kalupka Márton. Többet nem loptam meg a fáját, de elhatároztam, hogy valamit teszek ellene.

Mikor éhes az ember, szívesen hizlalja magát legalább a fantáziájával. Az eklézsia pedig gazdag, jó konyhája van, oda járt hát el enni a fantáziám.

— Megálljon csak Kalupka Márton uram, azért is megmutatom, hogy leszek valami, gondoltam, kezet csókol még kelmed nekem, ha pap leszek.

Olyan jól esett erre gondolni, szinte neki bátorodtam az életnek. A nagy pátronus szárnya alá megyek, majd lássuk Kalupka Márton uram,

mi leszek. A nagy pátronus — és ez se megvetendő, mikor nincs az embernek senkije, mikor úgy jár a világban, mint a szél szárnyára kapott pihe, azt se tudja, hogyan esik le, meg hol. Azt se tudja, meddig viszi, avagy viszi-e tovább, vagy csak a szomszéd bokorig. Itt aztán rálep az ősz hulló lombja s eltemeti, betemeti örökre, — — mindörökre . . . No, és Kalupka Márton azt mondta, hogy nem lesz belőlem semmi.

Ezzel a gondlattal mentem a kert végébe, a nagy eperfa alá, ki Kalupka Mártonon kívül az egyedüli pártfogóm volt. Az eperfának is elbeszéltem, hogy mit fogok tenni, de a nagy eperfának más nézetei voltak, mint nekem.

— Ne menj, sugta öreges zugó hangon, ne menj te sehová. Itt hagynál engem, — miért? Itt elhallgatott.

— Nem lesz belőlem semmi, igaz van Kalupka Mártonnak, azért megyek el. Ha madár lennék, te adnál szállást, de Kuliffai ur hiába nem ad; ha madár lennék, táplálna a mező, a jó isten ingyen ad kosztot nekik, de Mészáros uram nem, neki alumneumja van, oda se adnak ingyen káposztát, krumplit, kását, — hej, ő sem madár! Erre aztán elhallgattam én is. A vén eperfa megrázta a lombját, hogy csak úgy zugott s szinte haragosan mondta:

— Hiába mégy, nem tud elszakadni a lelked tőlem. A madár se szívesen van kalitkában, pedig ott nem fázik, nem éhezik. Csavargó vagy, szabad csavargó, az is maradsz. — Csiripelve ugráltak ágai közt a verebek, mintha azt csiripelték volna: csavargók vagyunk, szegény, szabad csavargók . . .

— Igaz, mond'am, de hát adsz-e majd új ruhát? Ti minden évben új lombot kaptok, szép zöldet, a virágok még szebbet, — — mindent ti kaptok ingyen, az ember semmit.

Keserűség töltötte el a lelkemet, haragos keserűség. Csak úgy hulltak a könnyeim.

— Elmegyek, azért is elmegyek, kiáltottam és a Kalupka uram kertje felé fordulva fenyegettem. Nem tudom, kit fenyegettem, őt-e vagy mást? . . .

A nagy, vén eperfa még az utolsó napon is azt mondta, mikor elhagytam: visszajössz még, vissza . . . En meg azt gondoltam: kezet csókol még nekem Kalupka Márton, kezet . . .

. . . Pedig a nagy eperfának lett igaz. Szárnya alá vett a nagy pátronus, adott szép, meleg kalitkát, jó ruhát is, hogy ha lát Kalupka Márton uram, bizony menten kezet csókol; nem is éheztem. Hej, de még is fáztam a meleg négy fal között, lelkem fázott és éhezett is, nagyon éhezett valamire, a Kalupka Márton cseresznyéire, a nagy eperfa susogó lombjára. Szerettem volna hallani, hogy csiripelnek ott rajta a verebek: csavargók vagyunk, szegény, szabad csavargók . . .

— Azért is visszamegyek, mit nekem a Kalupka Márton kezesőjka, mondtam dacosan, szembeszállok a beszédével. Megyek! . . . És úgy tettem.

Két hónapra, hogy ott hagytam a nagy eperfát, megint visszakerültem hozzá. Jókor reggel kiáltam a Kuliffai uram kapujába, amely szomszédos volt a Kalupka uraméval. Tudtam, hogy minden reggel ott szokott pipázni, nézvéen gyönyörködve a szép gömbölyű, széles hátú teheneit, amint csengőzve, jókedvűen kísétálnak a többihez.

— Ót vártam.

— Itt vagyok, kiáltottam dacosan, itt vagyok Kalupka uram.

— Ugy-e onnan is elkergettek, nem is lesz belőled semmi, csavargó, mondta méltóságosan s odafordult a teheneihez, megveregette szeliden

vallott. Még az ezekre fordított pénz sincs kidobva: leckepez az, amelynek az árán megtanultuk, mi módon nem lehet telepíteni. Ha okultunk a káron, ezentul elkerüljük a zátonyokat. Nem is kár az, amin az ember okul, hanem haszon. Kissé optimisták vagyunk, ugy-e bár? De ekkora nemzeti munkához lehet-e fogni optimizmus nélkül? Ha az államhatalom szépege kucorog pénzes zacskói mellett, akkor a nemzet el-sorvad ettől a fázékony, lomha óvatosságtól. Merész szárnyalás a koncepcióban, nagylelkűség s kitartás a végrehajtásban, a nemzet jövőjébe vetett rendíthetetlen bizalom: ezek az erkölcsi feltételei a második honszerzésnek.

Az első ülés.

— A parlament mai ülése. —

Budapest, január 18.

Oh istenem, micsoda jóslatok! Vihar lesz... a vitarendezők megint munkába fognak... égni fog a t. Ház levegője...

Hát aztán a publikum, ugy-e csak egy tódult a Sándor-utcába? És a szegény képviselőket elkapták ugy-e az utcán, hogy az ég szerelméért szerezzenek egy-két karzati jegyet? És a Sándor-utca torkolatánál ugy-e fölláttak böles elővigyázattal a rendőroket? És aztán ugy-e vihar volt, égett a t. Ház levegője?

No nem. Anyagias a kor és nem hisz már a jóslatokban. A publikum otthon maradt. De nem hisznek még a képviselők sem. Ők is otthon maradtak. Sőt csupa Tamás a szélsőbal is: még Ugron Gábor se mozdult ki Erdélyből. Senki sem hitt a jóslatokban s ha szabad a jelenvoltakból következtetni, azt kell hinni, hogy Komjáthy Béla ludas a jóslatokban is. Ő jelen volt, ő támadott, ő akart vihart csinálni, ő egyáltalán mindent csinált — talán a jóslatokat is. De tudja a magyarok istene: az akciója se sikerült jobban, mint a jóslata. Pedig megpróbálkozott a kvótára vonatkozó királyi döntés bejelentésénél, megpróbálkozott a véderőprovizóriumnál, meg az ujoncozási javaslatnál: — de mintha minden fegyvere visszafelé sült volna el, amit el akart nyujtani, az gyorsabban volt letárgyalva s amiből vihart akart volna fujni, abból unalom áradt ki. Szóval: nem egészen úgy ment a dolog, ahogy szeretete volna.

Szinte mulatságos is volt, ahogy minden kérdésnél felugrott Komjáthy, hogy vitát indítson s aztán utána már csak az elnök szava hangzott:

— Szólásra senki sincs följegyezve...

ők: milyen jó, derék állatok, mondogatta, nevükön szólítgatva.

En meg keserűséggel fordultam be a kapun s könnyel telt meg a szemem.

— Mégis jobb az állatnak, mint az embernek, mondtam összeszorított foggal, haraggal, csüggedten és kezdetem elhinni, hogy igaza lesz Kalupka Márton uramnak...

II. Az Ábrahám ur örököse.

Régen történt ez is, de hogy most visszagondolok rá, olyan, mintha csak tegnap esett volna. Eppen akkor történt, mikor megváltam a nagy pátronusomtól, az ekléziától s utaztam haza felé, hogy oda kiáltsam Kalupka uramnak: itt vagyok!

Egy pár forint volt a zsebemben, nagyon kevés, meg a nagy eperfának elmondandó szépséges szavak kovályogtak a lelkemben.

Egy harmadik osztályu vasúti kupé szegletében húzódtam meg, kicsit el volt fáradva a testem, mert jócska utat gyalogoltam reggeltől, az arany kalitkában pedig két hónap alatt nagyon elsoktam a csavargástól. Kődös, esős novemberi késő délután volt, kissé sötét-dett is már.

A novemberi nap alkonyulata még csak rózsaszínűre se festi az eget, mintha az enyészet keze onnan is leszaggatta volna mindazt, ami a virágos, mosolygó nyárra emlékeztet. Az ég komoran borult a hangtalan, pusztá mező fölé; a szürkés, lomha fellegek ráfeküdtek a hegyekre, honnan széles ködfoszlányok húzódtak le fehér csapatokban a völgyre.

Egykedvűen bámultam ki a ködös ablakon s arra gondoltam, hogy ugyan megvan-e még a vén eperfán a fészek. Dehogy gondoltam másra.

A következő állomáson valaki szállott be, a sötétben nem láttam, de nem is törődtem azzal, hogy ki. Beletemetkeztem gondolataimba, nagyon

S akkor Rátkay László mindig jelentkezett: — Kérem, én még beszélni akarok.

Beszélt is. De csak maga. Követője nem akadt. Így volt a kvótajelentésnél és így volt a véderőprovizóriumnál. Egy-egy szónok jelentkezett annak rendje és módja szerint, de több nem. Rátkay mindig csak akkor ugrott fel, amikor az elnök már be akarta rekeszteni a vitát. Utána pedig mégilyen célből sem akadt szónok. Sazon az ülésen, melyre a jóslatizgalmat és vihart és rendkívüli akciót ígért, majdnem az egész napirendet letárgyalták. Talán, ha Molnár János nem akar interpellálni, holnapra nem is marad semmi a katonai javaslatokból. De Molnár János interpellált s ez jó ok volt, hogy az ujoncujalék megajánlásáról szóló javaslatnál megszakíthassák azt a vitát, amely különben szónokok hijján meg se tudott volna igazában születni.

Ilyenformán ez az első ülés nem volt tulságosan érdekes.

De mégis. Mikor a kvótára vonatkozó királyi döntés bejelentésénél Komjáthy Béla indítványozta, hogy a királyi leiratot tüzzék napirendre, a szélsőbalon néhányan azt kiáltották:

— Napirendre kell tűzni!

És valami mozgolódás keletkezett, ami azt akarta jelenteni, hogy a kormány természetesen ellenezni fogja a napirendre tüzést, de éppen ez a jó — legalább tübbe jön tőle az egész kvóta-ellenzék. És már mozgolódott Barta Ödön, már raskogatta a könyveit Polónyi Géza, már hallzott az a rejtelmes ropogás, mintha valami ívet köröznének. És ime Széll Kálmán miniszterelnök csak azt a kis tévedést korigálta ki, hogy itt valazai királyi leiratról volna szó, mert amit az elnök bejelentett, az a miniszterelnök átirata; ezt pedig a jogos kritika alól mentesíteni nem is próbálta. Távolról sem. Azt mondta: az átirat a királyi döntésről számol be s minthogy a miniszteri felelősség elvénél fogva alkotmányjogi szempontból ez is a parlament ellenőrzése alá esik, nincs is ellene kifogása, ha napirendre tüzik.

S ennyitől az izgalom már elült. Sőt Polónyi ostor helyett — koszorut font s odatette az új korszak vezérének homlokára, mondván:

— Még nemrégén erőszakkal is el akarták fojtani a szavunkat, ha valamely királyi döntést alkotmányjogi szempontból vitatni próbáltunk. Most pedig a miniszterelnök maga figyelmeztet erre a jogunkra. Welche Wendung...

Hát ez igaz. De ha a mai ülésre viharokat jósltak és izzó levegőt, arra is ráillik:

— Welche Wendung!

jól esett arra gondolni, hogy már a verebekkel együtt mondhatom: csavargó vagyok, szegény, szabad csavargó...

Nagy, nehéz sóhajítás ébresztett fel merengésből. Onnan jött a szögletből. Szinte rosszul esett ez a sóhajítás, mikor úgy örültem, olyan vig volt a lelkem.

Vézna, sápadt arcu ember ült ott, behorpadt melléből nehezen jött a lélegzet, hörgött is olykor-olykor. Egy nagy batyú volt mellette, rongyok lógtak ki belőle.

A vézna, sápadt ember nagy, vörös szakállát végig-végigsimitotta s beesett, vízszintű szemével mereven nézett maga elé. Megszántam szegényt. Eszembe jutott egy valaki — az apám. Emlékezem, ő is gyakran ült így nagybeteg maga elé nézve. Ki tudja, mit nézett, a közelgő halált látta-e, vagy arra gondolt, hogy mi lesz belőlem. Olyan keserű volt most ez a gondolat. Egyszerre szomorú lett a lelkem, nagyon szomorú. Nézetem, szeretettel néztem sokáig az előtttem ülő beteg embert, a gondolatom meg messze járt, az apám behorpadt jelöletlen sirján...

Ő szólított meg.

— Hova megy? kérdezte háromszor köhögött utána.

— Iskolába járok, gimnáziumba, mondtam határozatlanul.

— Én is oda szántam a fiam, szólt és látam, hogy nagyon elszomorodik az arca, csillogóbbá vált a szeme is a könnytől.

— Oda? Nagy már?

A sápadt, vézna ember nem felelt sokáig, csak bámult maga elé, nagyon nehezen szedte a lélegzetet s köhögött megint.

— Olyan okos, nagy gyerek, kérem, azt mondják, csudagyerek, mondtá szakadozva, mindenki azt mondja, gyönyörűség kérem, ez az egyetlen vagyonom, kincsemm... Itt elfúlt, csak

A képviselőház ülése január 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, Cseh Ervin, Ploász Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjesztja bejelentéseket.

(A kvóta-döntés.)

Bemutatja a miniszterelnök átiratát a királyi döntés tárgyában.

Nyegre László jegyző: Felolvassa az átiratot a királyi döntést.

Polónyi Géza: Ki hitelesítette?

Nyegre László jegyző: Nyíry Pál segédhivatali igazgató.

Polónyi Géza: Segédhivatali igazgató?

Molnár Antal: Mindig ugy szokták! Tavaly Huszár hitelesítette!

Komjáthy Béla: Ha a király nem adatok alapján döntött, akkor a képviselőházak joga van a döntést megtagadni. A törvény értelmében a királyi döntése csak egy évig terjedhet, különben lehetséges volna az, hogy a király mindig évről-évre eldönti a kvótát. Ezt pedig a törvény meg nem engedi. Megtámadható és kritika alá vonható a királyi döntés abból a szempontból is, hogy ha adatok alapján történt a döntés, vajjon ezek az adatok helyesek-e. Csodálja, hogy az elnök a királyi leiratra vonatkozólag nem tett semmiféle indítványt.

Elnök: Most indítványozza, hogy a Ház vegye tudomásul a királyi leiratot.

Komjáthy Béla ezzel szemben azt indítványozza, hogy a Ház tüzze ki tárgyalásra a királyi leiratot.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mindenekelőtt azt kell megjegyezni, hogy a t. képviselő ur azt a ki-tételt, hogy itt egy királyi leiratról van szó, nem helyesen használta, az nem felel meg a tényállásnak. Itt nincs szó királyi leiratról, hanem szó van a miniszterelnök átiratáról, amelyet az elnök ur előterjesztett a képviselőházak és amelyben a miniszterelnök értesíti a képviselőházat, hogy az 1867: XII. törvényeikk 21. szakaszában előírt módon történt a folyó év egy időszakára a kvótára vonatkozó döntés; ennek mellékletül közöletik az a királyi kézirat, amelyben a döntés bekövetkezett. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Igy áll a kérdés.

Már most a képviselő ur azt kívánja, hogy ez az előterjesztés, illetőleg a t. Házhoz intézett iratom tárgyalás alá bocsájtassék. Értsük meg egymást, t. képviselő ur. Ha a t. képviselő urak azt akarják, hogy a kvóta-kérdés ezen alkalomból és ezen az alapon ebben a házban újból érdemileg tárgyalás alá véssék, ehhez magam részéről hozzá nem járulhatok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ennek semmi értelme, a mi törvényeink szerint semmi célja nincs és abszolút semmi eredménye sem lehet. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Mert ezt a királyi döntést határozat tárgyává tenni vagy diffikultálni, vagy a királyi döntésnek érvényességét bár-

a szája rezgett, mintha még mondani akarna valamit. Vártam, míg magához jön megint.

— Hát hol van?

— Hol van? hol van? — kiáltotta rekedten, ne kérdezze.

Egy kicsit lecsillapodott, aztán mintha csak magának beszélne, lassan, tompán mondta: rá-szántam az életem, csak iskolába járjon — — jaj, jaj.

— Nem akar? — kérdeztem.

— Nem akar, — már nem, szólt szaggatottan, meghalt, egy hónapja, az egyetlen fiam, mondta s előntötte arcát a könnyű és fuldokló, göresző zokogással borult a batyú rongyára.

— Minek ez, minek, ha nincs, ha meghalt, kiabálta rekedten, mig el nem fojtotta a köhögés.

Nem is szólt aztán egy szót sem, csak mikor elváltunk, mondta:

— Meglássá, utána halok nemsokára, nem is akarok élni, minek, nem vár otthon senki. Emlékezzen rám, ugy hívnak csak, hogy Ábrahám.

Még mikor lent volt, akkor is felkiáltott vissza-visszafordulva: szerencsétlen vagyok, — — ugy lesz, emlékezzen rám...

— Nem vár otthon senki, ismételtettem, hát engem kivár, ki? — — jól járt az a gyerek még is, jól. Odaszoritottam fejemet a hideg, iz-zadt ablakhoz. Nagyon elszorult a lelkem, fájt benne valami, az Ábrahám ur sorsa is, a magamé is, — — mindkettő nagyon és azt kívántam, bár-csak én lennék az Ábrahám ur fia helyén...

... Most, hogy ezeket elbeszéltem az édes feleségemnek a kedves otthonomban ülve, szomorúan gondolok az Ábrahám ur örökösére, aki régen elporladt már. Jobb lett volna mégis, ha megmarad, kár volt érte, igazán kár...

ily határozattal megerőltetni akarni vagy kétségbe vonni, vagy kérdésessé tenni egyáltalán nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon. Zajos ellenmondás a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.)

Komjáthy Béla: A király nem kényur! Mi nem vagyunk szolgák!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem lehet, mert a törvény szerint a döntés végleges. Méltóztatnék türelemmel lenni: még nem végeztem. Be fogom bizonyítani a türelmetlen képviselő uraknak, hogy én helyesen distingválók és nézetem helyesebb, a törvény intencióinak és betűinek megfelelőbb, mint a képviselő uré. (Halljuk! Halljuk!) a szélsőbaloldalon.) Fenntartom, hogy abban az értelemben a döntés feletti tárgyalásnak ebben a házban nincsen helye, de éppen, hogy azt bizonyítsam, hogy a törvényes és alkotmányos felfogás iránti érzék benne nem mily eleven és mennyire teljes, de azután tisztázza a törvényvel meggyőző: a tárgyalást oly értelemben, vajjon a döntés, mint minden, amire nézve a törvény azt előírja, miniszteri ellenjegyzés mellett megfelelően a törvénynek és alkotmánynak története, alkotmányogi szempontból megvitathatónak és megvitatónak tartom az ügyet és ezen szempontból, de csak ezen szempontból az átirat tárgyalását nem ellenzem. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Csak hogy nem keverek össze két dolgot, amint a képviselő ur nézetem szerint tette, aki nemcsak alkotmányjogi, de engem nem bíralt oly irányban, amelyben nézetem szerint többé bírálni nem lehet és így két dolgot összekevert, de ezenkívül a t. képviselő ur, aki tárgyalás tárgyává akarja tenni a kérdést, bírálat végett azt napirendre kéri tüzetni, egyáltalán már azonnal el is mondta a bírálatot előre és nement oly állításokkal az előzetes bírálatba, amelyek nézetem szerint nem állják meg a helyüket. Megvilágított ebből néhányat. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Azt mondja a t. képviselő ur, mi dolog az, hogy a delegáció határozott a költségvetés fölött egész évre, holott a kvóta csak félévre van megállapítva. Bocsánatot kérek, ez teljes összezavarása két különböző dolognak. A delegáció határozott a törvény értelmében a közpénzügyi költségvetés fölött a folyó évre.

Barta Ödön: A kvóta alapján!

Széll Kálmán miniszterelnök: Éppen nem a kvóta alapján. Ahhoz semmi köze. Az egészen más kérdés. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Nem engedem összekeverni a dolgokat. Állítom, hogy a delegációnak a kvótához semmi köze. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Egészen elválasztott hatáskörökről gondoskodik a törvény. A törvény sokkal logikusabb, sokkal világosabb. Ne zavarjuk össze a delegáció kompetenciáját az országgyűléssel. A kvótakérdés eldöntése a törvény által előírt fórumokat illeti, a delegációt nem. A delegációnak ehhez semmi köze. A delegáció a közpénzügyi költségeket megállapítja, ehhez pedig az országgyűlésnek nincs köze, csak beteszi a törvény értelmében a költségvetésbe, beilleszti a számszerű tétel megváltoztatása nélkül a fedezet szempontjából és gondoskodik a fedezetről. Így van a kérdés.

Tenát a delegáció igenis teljes joggal — sőt nemcsak joggal, de köteleességszerűleg — megállapította a költségvetést ez évre, úgy, amint kellett. (Helyeslés jobboldalon.) Hogy aztán ezzel a költségvetéssel, annak rezultátumával mi történik és hogyan illeszti be, az az országgyűlés dolga.

Azt mondja a képviselő ur, hogy félévre történt a döntés, és diffikultálni látszik ezt, mert ennek a következményeit a mi budgetünk szempontjából helyteleníti már előre.

Komjáthy Béla: Nem is beszéltem erről!

Széll Kálmán miniszterelnök: Az 1867. XII. t. c. 21. §-a egyenesen és világosan azt mondja, hogy ha nem sikerül a két országgyűlés közti megegyezés: az előterjesztett adatok alapján a kérdést a korona dönti el; nincs megmondva egy betűvel sem: félévre-e, egy évre-e?

Ezt talán, amint meg tudtam az illetőket győzni, nem helyesen és nem alaposan diffikultáltatták volna osztrák részről, mert az osztrák törvény nem úgy szól, mint a miénk, hanem azt mondja, hogy nem tovább, mint egy évre: nur auf ein Jahr. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Längstens! Ellenmondás jobboldalon.) Nem azt mondja, szóról-szóra azt mondja: nur auf ein Jahr. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Längstens!) Tessék kérem elolvasni. Én így magyaráztam és azt hiszem, hogy az én magyarázatom helyes és úgy is alkalmaztatott, azaz egy év maximum tartom, hogy hosszabb időre, mint egy évre nem dönthető el és ha a korona ezen döntés határait idejé, mely az osztrák törvényben egy évre van megállapítva, szűkebb korlátok közé véli jónak szorítani: tehet az ellen kifogást alkotmányjogi szempontból valaki?

Komjáthy Béla: Hát ki tett kifogást?

Széll Kálmán miniszterelnök: Bocsánatot kérek, a t. képviselő ur, amikor ezen félévi döntés következményeit kifogásolja, magát a kérdést is kifogásolta. Osztrák részről sem történhet ellene helyesen kifogás, magyar szempontból még kevésbé. Sőt éppen nem méltóztatott diffikultálni implicito a félévi döntést. (Ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Principiis obsta. Azt hiszem, hogy mikor érvényt szereztem annak, hogy a kvóta ne döntessék el hosszabb időre, mint félévre, ezért sem direkt, sem indirekt kifogás nem illehet, mert az a meggyőződésem, hogy az ország érdekében és az ország jogai szempontjából helyesen és jól jártam el. Be fogom bizonyítani bármikor, akár a budget tárgyalásánál, akár máskor, hogy mily motivumok vezettek engem és ezek mind az ország érdekében vannak merítve és annak felelnek meg. Megmondom miért van ez így. A képviselő ur azt mondta, bocsánatot kérek tessék helyt állni szavaierért.

Komjáthy Béla: Mindig!

Széll Kálmán miniszterelnök: Akkor ne tessék rossz néven venni, ha róla beszélek. Azt mondta, miféle módon fog a miniszterelnök ur eljárni a kvótával, illetve a közös költségek elintézésével?

Olay Lajos: Tessék nyíltan megmondani, hogy a junktim...

Széll Kálmán miniszterelnök: Arról is beszélünk. Igen egyszerűen fogunk eljárni. Ez majd vitatható kérdés lesz a pénzügyi bizottságban és a Házban, de ha megvitátjuk, meg vagyok győződve, a képviselőház igazat fog adni az én felfogásomnak, amely igen egyszerű, természetes és abból áll, hogy be fogjuk illeszteni a költségvetésbe az egész évre azon összeget, amely reánk, a közös költségekből a mostani félévre megállapított kvóta alapján esik. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ebből semmi baj sem származik, mert ha egy később hozandó törvény, vagy a törvény alapján való döntés a második félévre más kvótát állapítana meg, nohát az egy egyszerű aritmetikus kalkulus, amelyet a később hozandó törvény az előbbinek hatályaon kívül helyezéssel fog eszközölni. Semmi érdeke, semmi joga az országnak sérelmet nem fog szenvedni. (Zaj a szélsőbalon.)

Az sem áll, hogy a koronának nincsen joga dönteni. Ez, mondja a képviselő ur, ez kijátszása összes törvényeinknek. Erre meg én azt mondom: ez állítás a törvény értelmének, sőt világos rendelkezésének teljes félremagyarázása. A törvény szerint a kvóta megállapítandó a két küldöttség utján, ha lehet; ha a két küldöttség nem tud megegyezni, a két országgyűlés egyezkedik; ha az sem tud megegyezni, a korona dönt, még pedig mint a törvény mondja, eldönti a kérdést. Az tehát arra az időre, amelyre szól, a királyi döntés által el van intézve. Ha ez idő lejárt, bekövetkezik az új kvóta elhatározásának procedurája, ismét úgy, mint a törvény előírja. S ha ez új eljárás alapján a két országgyűlés nem tudott akkor se megegyezni és ismét megoldatlan maradna a kérdés: újra úgy kell eldönteni, mint a törvény előírja.

Azt tehát nem lehet állítani joggal sem, hogy a korona döntése törvénytelen, az teljesen a törvény értelmében következik be az 1867. XII. törvény cikk 21. szakaszának utóagosa rendelkezése alapján.

Mint hogy a képviselő ur máris belement annak a kritikájába, aminek kritikáját csak ezután akarja napirendre tüzetni: kötelességemnek tartottam már most elmondani ezeket, nehogy a képviselő ur kommentárja által preokkupáltassék a Ház véleménye arra a tárgyalásra nézve, melyet abból a szempontból, melyet kifejtettem, hogy tudniillik megvizsgál-tassék, vajjon az én miniszterelnöki ellenjegyzésemmel és felelősségem mellett bekövetkezett döntés megfelel-e alkotmányunknak és a törvénynek, hogy így érvényesíthessék a miniszteri felelősség elve, ellenézni nem akarom! (Élénk helyeslés jobboldalon.)

Komjáthy Béla szavai értelmének magyarázása címén szólal föl.

Polónyi Géza: Örömmel konstátálja, hogy a Bánffy-kormány abuzusával szemben, a jelen kormány alkotmányosabb álláspontot foglal és nem zárkózik el leiratnak napirendre való kitérésétől. A miniszterelnök felfogását azonban, mely szerint e leirat tárgyalását szük mederbe óhajtja szorítani, nem fogadhatja el. Felfogása az, hogy a királyi döntéssel csak mint törvényjavaslatot foglalkozhatik a parlament.

Hódóssy Imre: Teljesen hamis felfogás!

Polónyi Géza: Ez neki szilárd meggyőződése! Hát ha egy fogságba jutott király hogz presszió alatt döntést? Ezt nem volna szabad vitatni? A döntés adókövetésnek is jogi alapja; adót pedig más alapon, mint törvény alapján, kivetni nem lehet! Indokait különben a bejelentésnek napirendre tüzése alkalmából fogja kifejteni.

Elnök: Szavazásra teszi föl a kérdést.

Rátkay László: Ugy óhajtja feltenni a kérdést?

Hozzájárul-e a Ház Komáthy-nak a miniszterelnök által is elfogadott indítványához?

Széll Kálmán miniszterelnök: Méltóztatnék a kérdést akként feltenni, elfogadja-e a Ház a miniszterelnök amaz indítványát, hogy a kérdés annak idején napirendre tüzessék. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Komjáthy Béla: Miután céloz igy el van érve, indítványomat visszavonom.

Elnök: Kimondja, hogy a Ház a miniszterelnök indítványát elfogadta.

(Jelentés.)

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter jelentést nyújt be a kolozs-monostori gazdasági intézetnek az erdélyi katolikus státusnak való bérbeadása iránt.

(Az ujonc-kontingens.)

Elnök: Következik a véderő-provizóriumról szóló javaslat.

Münich Aurél előadó röviden ismerteti és elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Rátkay László a hazszabályokhoz kér szót. Ez a javaslat a 99-iki törvény meghosszabbításáról szól. Ilyen törvény nincs, tehát ez a javaslat, mint valótlan, nem tárgyalható.

Münich Aurél előadó: A törvényt az 1899-iki ujonc-jutalékról igenis meghoztuk, de csak 1899-ben, bár már 1898-ban bejelentették a Ház elé. A törvény szentesítve is van s 1899. december 31-én lejárt.

Tóth János: A törvényjavaslatot a függetlenségi-párt nevében nem fogadja el. Mereven ellenkezik ez a javaslat közjogi felfogásunkkal. A 67-es alapon állók már odáig jutottak, hogy az egész véderő törvényen kívül állónak tekintik. Az ujonc-lét szám megállapításáról szóló törvény 1899. december 31-én lejárt s így január 1-je óta törvényen kívüli állapot van e téren. Magyarországnak joga van önállóan megállapítani a hadilétszámot s ezzel szembe szállhatunk az esetleg Ausztriából jövő tukvételesekkel, hogy a tulterheléstől megóvjuk magunkat.

Kéri, vajjon Ausztria alkotmányos képviselőtének előterjesztették-e ezt a javaslatot és megvan-e a garancia arra, hogy ott alkotmányos uton elfogadják, és nem más hadilétszámot fognak-e esetleg megállapítani, mint a magyar törvényhozás. Szóba hozza ezután az ujonc-létszám felszámolását. Surgeti az ujonc-létszám leszállítását.

Rátkay László panaszodik a fontos javaslat iránt mutatkozó figyelemtelenség miatt. 1899-ben milyen hatalmas viták voltak. Fel volt rázva az egész közvélemény. Most pedig egyáltalán nem mutatkozik semmiféle érdeklődés. Az ujoncmennyiség kérdését megkötöttük, erre nézve most nincs hely az érintkezésre. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balról.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Első sorban Rátkaynak válaszol, aki azt mondta, hogy most törvényen kívüli helyzetben vagyunk. E vad ellen tiltakozik. A kormány idejekorán terjesztette be a javaslatot: még a múlt év november havában. A miniszterelnök még a karácsonyi ünnepek előtt akarta a javaslatot letárgyaltatni, de a tulajdon nem akarta azt tárgyaltatni.

Kubik Béla: Akkor sem akartuk elfogadni, most sem!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az más! De a kormányt nem lehet ezért okolni. Az osztrák parlamentben is előterjesztették a javaslatot, de arról a magyar kormány szintén nem tehet, ha nem tárgyalta le odaát a javaslatot. Reméli, hogy úgy a magyar mint az osztrák parlament a javaslatot el fogja fogadni. Alkotmányjogi szempontból nem lehet kifogást a javaslat ellen tenni. Arra a kérdésre vonatkozólag, hogy miért csak egy évre terjesztetik be a véderőtörvény meghosszabbítása, hogy mit hoz a jövő? — arról még most nem lehet beszélni. Várjuk be, míg a Ház aszaltal fog leküdni a jövő javaslat. Akkor lesz idő elfogadni vagy lezavazni a javaslatot.

A póttartalékosokat illetőleg kijelenti, hogy a hadügyminiszter a delegáció elé terjesztette a póttartalékosok számát is. Azok kitesznek 400.000-ot. Tehát kiteszik az egész monarchia fegyveres ereinek 40 százalékát. Az csak természetes, hogy több ujonc sorozatik be, mint a mennyi a kontingens kitesz, de a fölfelez csak a póttartalékba sorozatik be. Kéri mindezek után a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobboldalon.)

Münich Aurél előadó reflektál Tóth János fejtegetéseire és kimutatja, hogy az ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot mindaddig nem szabad letárgyalni, míg a véderőtörvény nem volt elfogadva.

Tóth János személyes kérdésben szól: Az előadó van tévedésben. Ezt a javaslatot összetéveszti az ujoncmegajánlással. Ismétli, hogy törvény nincs, törvényes basis nincs, tehát törvényen kívüli állapotban vagyunk január 1-je óta s ebben neki a miniszter is igazat adott.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Egész röviden megjegyzi, hogy bár törvényen kívüli állapot van, rendes viszonyok közt az ujoncozás mindig márciusban és áprilisban lévén, a közbeeső idő e speciális kérdésre tulajdonképpen nem mérhető; mérhető az, hogy a beálló ujoncozást megelőzőleg meg legyen a törvény, amely meghatározza az ujoncok létszámát.

Münich Aurél előadó: Igazat ad Tóthnak abban, hogy a múlt évi provizórium 1899. december végén lejárt, de ez nem volt törvénytelen állapot.

Elnök: Következik a szavazás. A Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

A javaslatot részleteiben vita nélkül elfogadták.

(Az ujoncmegajánlás.)

Műnch Aurél előadó elfogadására ajánlja a törvényjavaslatot, valamint tudomásul venni kéri a honvédelmi miniszter jelentését az egyéves önkéntesek tisztí vizsgájának eredményéről, továbbá a közös hadsereg- és a honvédségnél előfordult öngyilkossági esetekről.

Komjáthy Béla: A 67-es politika a jogfeladás politikája. Magyarország összes bajait e politikának köszönheti, amely a Habsburgoknak a német birodalomba beolvasztás törekvéseivel teljesen azonos. Maximilián kötelezte magát, hogy Magyarországnak a német birodalomba leendő beolvastása érdekében mindent elkövet, sőt e cél elérésére utódait utasítani fogja. E cél érvényesítésére törekszik a 67-es politika.

A Grivosics-estnél legjobban kitűnt az a külön szellem, amelyet a hadügyminiszter már az első delegacionális ülésen is hangzatosított. Ez a külön szellem ellenkezik a mi alkotmányos törekvéseinkkel s lehetetlenül teszi minden nemzeti eszme megvalósítását. Amely nemzetnek nincs önálló hadserege, az nem érdemli meg a nemzet nevet. A nemzeti hűségnek eleget akartak tenni a honvédség felállításával. Most pedig a közös hadsereg kiegészítő részének tekintik.

Az ujoncmegajánlással joggal a nemzetnek élni kell, azért kérdezi, hogy arra való-e az alkotmány, hogy a nemzet és a nép jogait fenntartsuk, vagy azokat lábál tiporjuk. Ha a nép jogait a képviselőház védeni akarja, akkor a közös hadsereget önálló magyar hadseregre kell felváltania.

Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Elnök: A vita folytatását holnapra halasztja.

(Interpelláció.)

Elnök: Következik **Molnár** képviselő ur interpellációja.

Molnár János a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása arról, hogy Szentesen a legutóbbi országgyűlési képviselőválasztás e hó 14-én tehát vasárnap tartatott meg s hogy a szükségessé vált pótválasztást február 4-ére, tehát ismét vasárnapra tűzték ki?

2. Helyesli-e azt, hogy a vasárnapot, vagyis az áhitat és nyugalom napját oly zajos, mozgalmas és izgalmas aktussal, milyen a képviselőválasztás nálunk lenni szokott, zavarják?

3. Ha nem helyesli, szándékozik-e intézkedni, hogy Szentesen most és egyebütt és egyebkor köznapi tüzessék ki a képviselőválasztás?

Szél Kálmán miniszterelnök: Az interpelláló maga is hivatkozott arra, hogy a képviselőválasztásról szóló és érvényben lévő törvény a központi választmányok adja a jogot meghatározni a választások napját. Ezzel a joggal éltek Szentesen is. A törvény felfolyamodásról, vagy felebezésről nem is beszélt s így a központi választmányok kétségtelen joga, a választás napját meghatározni és kitűzni. Ebben a dologban nem tehet a törvény világos értelme szerint semmit a belügyminiszter. Ami azt illeti, hogy helyesli-e ezt, azt válaszolja, hogy nem helyesli az esetet. A mi törvényhozásunk szelleme, mely a vasárnapi munkaszünetet behozta és törvénybe iktatta, határozottan az, hogy a vasárnapokat és ünnepeket meg kell tartani és azokat nem kell megzavarni politikai akcióval sem, (Helyeslés.) s így választással sem. Nem is szokták ezt tenni. Az országban igen ritkán fordul elő az ily eset.

Molnár János: Tudomásul veszi a választ.

Elnök: A Ház a választ tudomásul veszi. Az ülés délután két órakor végződött.

BELFÖLD.

Változás a kabinetben. Egy laptársunk ma mint kószahírt följegyzte, hogy a belügyi, pénzügyi és közoktatási tárca nemsokára gazdát cserél. Ezzel szemben tény az, hogy illetékes körökben egyáltalán nem is gondolnak a kabinet összeállítását érintő változásra.

Az új államjegyek. Félhivatalosan jelentik: A lapok megjegyzés tárgyává tették a közös függő államadósság ellenőrzésére kiküldött bizottság jelentését, amely szerint a közös pénzügyminiszter élni fog a neki adott felhatalmazással és körülbelül 100 millió forint erejéig 5 és 50 frtos államjegyeket fog kibocsátani. E megjegyzésekkel szemben fel kell említenünk, hogy ezt a felhatalmazást a közös pénzügyminiszter a múlt év májusában kapta, amidőn a koronaértékben való kötelező számitásról szóló törvény életbe lépett még nem volt bizonyos. De különben is a törvény rendeli, hogy 42 millió frtnyi államjegy mint tartalék mindig rendelkezésre álljon. Végül pedig az állampénztár egész a legutolsó határidőig, amidőn az államjegyek már kivonattak ugyan a forgalomból, de érvényességük még nem szűnt meg, köteles arról gondoskodni, hogy a közönség a megrongált államjegyeket újjalak cserélhesse ki. Így tehát még most is, midőn a koronaértékben való kötelező számitás behozatott, szükség van új államjegyekre. Természetes, hogy a közös pénzügyminiszter felhatalmazásával csak oly mértékben fog élni, amint a tényleges szükség megköveteli.

A váci püspökség betöltése. Arra a hirre, hogy **Belopotoczky Kálmán** tábori püspök lesz a váci egyházmegye püspöke, a *Független Hirmondó* című köznyomatos egyenesen **Wlassics Gyula** kultuszminiszterhez fordult felvilágosításért. A miniszter kijelentette a laptudósító előtt, hogy a kormány még egyáltalában nem is foglalkozott a váci püspöki szék betöltésének kérdésével s így az erre vonatkozó lapközlemények teljesen alaptalanok. A miniszter a nála járt laptudósító kérdésére még a következőket mondotta:

— Nemhogy egy különféle nemzetiségekből álló egyházmegyébe, de hogy egyáltalán Magyarországon olyan püspök nevezessék ki, aki — és itt nem egy meghatározott egyenről van szó — a magyar állameszmének, a magyar nyelvnek és a magyar nemzetnek esküdt ellensége, az teljesen ki van zárva.

Emlékirat a biztositási törvényjavaslatról. A biztositási vállalatok működésének ellenőrzése céljából alkotandó törvényről érdekes röpirat jelent meg ma *kis-jókai Ágoston* József országgyűlési képviselőtől. A röpirat címe: *Emlékirat a terübe vett s a magánbiztositási vállalatok egészséges működését és ellenőrzését célzó törvényjavaslat tárgyában általánosan, de elsősorban az életbiztositási üzletág szempontjából.* A röpiratot írta, aki elsőrendű biztositási szakember, mint emlékiratot **Plósz Sándor** igazságügyminiszternek ajánlotta. Az emlékirat tömören vázolja a biztositási ügylet terén levő bajokat, bírálja dr. **Beck Géza** törvénytervezetét és végül körülbelül ezekben konkludál:

Gondoskodni kell:

1. teljesen megbízható és hazai viszonyainknak megfelelő magyar halandósági táblázatról.
2. hogy a díjtelek meghatározásánál alapul vett kamatláb oly minimalisra szabassék, mely mellett a díjtartalékok lehetőleg évtizedeken át is, biztosan legyenek gyümölcsözőleg elhelyezhetők.
3. a szerzési és kezelési költségek fedezetétül szolgáló díjpótlék maximumáról.
4. a nyereséjogosság címén a díjhoz csatolt nyereséjogosság meghatározásáról.
5. A díjtartalékok helyes számítása, valamint azok kamatoztatása, tehát elhelyezése és megőrzése. A díjtartalékok kiszámításánál figyelembe veendő tényezők: a) a díjkiélet, b) a kamatláb, c) a következő évben fizetendő díjrelet, d) a bruttó és nettódíjak közötti különbözetenek a következő évre áteső része, e) a netalan viszontbiztositás után esedékes és a viszontbiztositó társulatokat megillető hányadnak levonása.

Mindezeket megállapítani, illetve felülvizsgálni, az ellenőrző állami hivatalnak feladata.

Püspöki konferencia. **Vaszary** Kolos bíboros hercegprímás, január 29-re hivta egybe a latin és görög szertartású katolikus püspököket budavári palotájába. A konferenciának egyik legfontosabb tárgya a katolikus autonómia ügye lesz. A múlt őszön tartott konferencia már tárgyalta az ügyet, de csak az alapelvekkel foglalkozott és még ezek fölött sem jutott megállapodásra. A püspöki kar tagjai akkor tanulmányozás végett magukhoz vették a tervezetet s a fontos kérdésben a mostani tanácskozáson fognak végérvényesen határozni.

A Vaskapu-illetékek. A bécsi *Politische Correspondenz*nek írják a Vaskapu-illetékek kérdéséről:

Goluchowski gróf legutóbbi beszédének a Vaskapu-illetékekről szóló része különös figyelemre méltó azért, mert ezek a kijelentések, melyek különben teljesen kvadrálnak **Hegedűs** kereskedelmi miniszternek annak idején tett nyilatkozataival, véget vetnek minden további diskusszióknak ebben a dologban. A fiskalizmus vádjának legelektantabb cáfolata volt annak a kiemelés, hogy a Vaskapu szabályozási munkálatokra fordított összeg kamatozása és törlesztése 900.000 frtnyi annuitást igényel, míg a hajózási illetékek bevételei csak 4—500.000 frtra rúgnak. A magyar állam tehát évenként közel fél milliót áldoz a nemzetközi forgalom érdekében és semmiféle elferdítése a tényeknek nem lesz képes arra, hogy az európai közvélemény előtt azért az aldozatkétségért a megérdemelt elismerést elvitassa. Eppen eme jelentékeny aldozat csökkentésének az érdeke fog később az illetékek leszállítására vezetni, amelyben a leszállítás a hajóforgalom emelkedését vonja maga után. De már most is, mikor az illetékek még rendszeresen le nem szállíthatók, **Hegedűs** miniszter elrendelte a tarifának oly liberális kezelését, hogy minden egyes esetben, amelyben közgazdasági és forgalom-politikai szempontok szükségessé teszik, mérsékeltebb hajóilletéket szednek. Így történt ez már eddig is a sónál, kőszénnél és a fűrészelt faárunknál.

Pártértekezlet. Az Ugron-párt ma a pártszervezés kérdésével és egyéb belső ügyekkel foglalkozott. Azután a párt tagjai a külső tagokkal együtt lakomára gyűltek össze az országos kaszinó egyik külön termében.

A szentesi mandátum. **Sima Ferenc** ur a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség!
Életemben soha, semmiféle hírlapi közleményre és személyes otrombaságra nem reflektáltam, de egyik budapesti lapból olvastam, hogy én **Zubovits** Fedornak 30.000 forintért felajánlottam a szentesi mandátumot. Erre a nyomorult rágalmora felelek; feleletem az: hogy **Zubovits** Fedort, mint régi barátomat, egy ízben megkértem, hogy szerezzen nekem 30.000 frt kölcsönt első rendű jelzálogra, melyet részemre politikai barátaim nyújtanak. Mondtam ugyanakkor, hogy ugyanez az összeg már két pénzintézetnél meg van hónapokkal ezelőtt szavazva; de ellenségeim beavatkozása folytán mind eddig nem folyósított. Hozzá fordultam tehát, mint vagyonos emberhez, hogy ezt a kölcsönt részemre egy befolyása alatt álló pénzintézetnél rövid idő alatt eszközölje ki. Ugyanezről szó volt köztünk a szentesi mandátumról is, melyre nézve neki azt mondtam, hogy nem lépek fel s olyan embert szeretnék utánam, aki mint én is, a közormánnyal szemben szóval és fegyverrel félelemben tudja tartani a csongrádmegyei pecosvicsokat.

Zubovits azt kérdezte tőlem, hogy mibe kerül Szentesen a választás? Erre kijelenttem, hogy Szentesen pénzért nem szoktak az emberek képviselőt választani és választatni. Kijelentettem még azt is, hogy ha nekem a fenti összeget elsőrendű jelzálogra kölcsönként és fellép Szentesen, egy krajcárba sem kerül a választás, magam fedezem a választási költségeket.

Zubovits gavallér ember, nyilatkozzék, nem így volt-e?

Szentés, 1900. január 16.

Sima Ferenc.

A telepítés reformja.

Budapest, január 18.

A telepítés ügyében összehívták nekét ma délután 4 órakor kezdte meg tanácskozásait a földmivélségi minisztériumban **Darányi Ignác** miniszter elnöke alatt, aki nagyszabású megnyitó beszédében hangsúlyozta a reformnak főbb irányelveit s nagyfontosságú feladatát. A meghívottaknak már között névsorából nagyon kevesen hiányoztak a mai értekezleten, míg többen irásban adták be véleményüket, mint az **Erdélyi Gazdasági Egyesület**, gróf **Károlyi Sándor**, **Szabó József**, gróf **Ráday Geodeon**, **Nedeczey János**, **Bekics Gusztáv**, gróf **Majláth József** stb. A belügyminisztériumot **Kaffka** László, a pénzügyminisztériumot **Bakonyi Géza** osztálytanácsosok, a kultuszminisztériumot **Halász Ferenc**, az igazságügyminisztériumot **Dévény Ignác** képviselték.

Darányi Ignác földmivélségi miniszter röviden elazta a tanácskozás rendjét, azután ismertette a fennálló telepek állapotát és a közben elmondotta, hogy a pénzügyminiszter a még el nem adott állami birtokokat is átengedte a telepítés céljaira. Tavaly 4945 katasztrális holdon 1,713.494 korona értékben 234 telephely váltatot be és a telepesek, még mielőtt odaköltöztek, 185.600 koronát készpénzben fizettek le. Ez is jele annak, hogy már a jobbmódu földmivelő nép is kezd a településre gondolni és bizalommal viseltetik a kormány ez akciója iránt. A telepítésnél talán, ha nem is fontosabb, de minden esetre gyorsabb eredményeket képes felmutatni az okszerű parcellázásnak előmozdítása. Számos alkalommal fordultak hozzá ilyen parcellázási törekvésekkel. Jelenleg ezek támogatására törvényes alapunk nincsen, de amit törvényes alap nélkül lehetett és lehet tenni, azt megtették egy a törvényhatóságok, valamint megtette a kormány is. De nemcsak a telepítésről és parcellázásról kell gondoskodni, hanem arról is, hogy a munkásoknak is mód adassék valami kis ház, egy kis szőlő, egy kis föld megszerzésére, szóval hogy a munkás telepek indirekt elősegítésére is gondoljunk.

Általában a telepítési ügy és ezzel kapcsolatos kérdések módját és alkalmát adnak arra, hogy a birtokos osztályhoz a földmivelő népet közelebb és közelebb hozzák. Ez egy újabb kapocs, mely földmivelő népünket a birtokos osztályhoz kötni hivatva van, mert a helyszínén a vezető szerep, az irányítói szerep a birtokos osztályt kell, hogy illesse.

A telepítés és ezzel kapcsolatos kérdések közös biztositókat kell, hogy képezzék állami, gazdasági és szociális fennállásunknak és fejlődésünknek. Reményli a miniszter, hogy az érintkezési pontokat meg fogjuk találni, mert bizik egyfelől a birtokos osztály hagyományos emberszeretében, másfelől földmivelő népünk józan okosságában, amely — haacsak mesterségesen igazgatta nem lett — lehetetlen dolgokat nem kívánt és földosztási ábrándoktól idegen volt.

Az értekezlet feladata megtalálni e nagy akcióhoz az eszközöket és kereteket. A kérdés megoldását minden érdekelte tényezővel egyetértésben óhajtja a kormány eszközölni, ezért gondoskodott a miniszter arról, hogy ez értekezleten maguk a telepesek is képviselve legyenek. (Helyeslés.)

Óhajtana a miniszter, hogy ez a törvényjavas-

lat, amely ez értekezlet tanácskozásainak kifolyása lesz, ne legyen holt betű, hanem legyen az életből merítve és az életnek szánva. Ezért nem szándékozik a miniszter egyoldalúan idegen példák után indulni.

Felhasználjuk azokat a tapasztalatokat, amelyeket a külföldön tettek. De első sorban Magyarország viszonyaira kell gondolnunk és azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Magyarországnak különböző viszonyai is vannak és különböző viszonyok különböző elbánsít igényelnek.

Tisztában vagyok magammal az iránt, — végzi beszédét a miniszter — hogy e kérdés megoldása sok nehézséggel, sok akadályal fog találkozni. De azt tartom, hogy életbevágó kérdésekben, amelyek állami és gazdasági létünket első sorban érdeklik, azoknak, akiket a viszonyok valamely országos ügy elére állítottak, nem az a hivatásuk és feladatuk, hogy a nehézségeket megkerüljék, hanem az, hogy azokkal megbirkózzanak, azokat leküzdeni iparkodjanak.

En, tisztelt értekezlet, a magam erejét és a kormány erejét fogyatékosnak tartanám, annyi nehézséggel találkozhatunk e szövevényes kérdésben. De valamint a jégtörő semmi erő és semmi hatalom nem tudja eltávolítani, de jön egy magas víz, egy hatalmas hullám, felkapja azt és tovább viszi: úgy azt hiszem, hogy a telepítési akcióban is a kormány és a törvényhozás erejét egy egészleges, egy egységes közvélemény fejlődésében kell hogy keresse és találja. Úgy hiszem, hogy erre annál inkább számíthatunk, mert a telepítési ügynek különböző fázisai voltak ugyan, de a közönség, a társadalom rokonszenve a telepítési kérdés iránt állandó és változatlan maradt. En azt hiszem, tisztelt értekezlet, hogy az ország és a magyar társadalom meg fogja érteni a kor intő jeleit, s mindannyian összetetszeljük legjobbat erőnknek e kérdésnek tárgyilagossá és gyakorlati megoldására. Ebben a nagy és nehéz, de nem kevésbé hazafias munkában, kerem, legyenek munkatársaim és támogassanak bennünket. (Zajos eljénzés.)

Baró Rudnyánszky József az értekezlet nevében köszönetet mond a miniszternek szép beszédéért, különösen saját nevében, mint a Királyságban túli rész birtokosa azért a jóindulatért, amelyről az eredményes gazdák is biztosítottak.

Az általános vitában a kérdő pontokban felhozott kérdésekre nem óhajt reflektálni, csak a Királyságban túli viszonyokra terjeszkedik ki. Míg a Királyságban inneni részekben az a kérdés inkább szociális jellegű, addig a királyságban túli részekben inkább politikai, nemzetiségi jellegű. A Királyságban túli részekben létező nehéz viszonyok sorra felidéznek a birtokváltozásokat. Lpp azért a kérdés megoldására olyan eszközöket kell keresni, amelyek mellett a hazafias közéleti befolyását jövőre is látva vehesse. Ennekelgva a Királyságban túli részekben, ahol a helyes birtokpolitika nem annyira szociális, mint inkább nemzetiségpolitikai kérdés, nem a középirtokok elparcellázására, hanem ellenkezőleg azoknak hazafias kézben megtartására helyezze a fősúlyt. Helyes megoldási módnak tartana, hogy az elszegényedett középirtokok birtokai az állam által megvásároltassanak és az állam részéről hasonlóvezeték biztosítottassanak alkalmas egyének számára.

Azokban nemcsak a középirtoknál, hanem a kisebb birtoknál is gyakran fordulnak elő változások; még pedig rendszeren az a módja, hogy valamelyik nemzetiségi agitátor a magyar vidéken árverés alá kerülő kisbirtokot potom áron megvásárolja és ott középirtokot létesít magának. Ezen a téren újabb időben már javulás fordul elő, amennyiben a kincstár megbízottja vette meg az adóhátralékok fejében az ilyen birtokokat.

Kristóffy József: Legjobbnak tartanám, ha lehetséges volna olyan telepítési politikát konstruálni, amely a telepítés különféle céljai mindegyikének megfeleljék; a legsürgősebbnek azonban egyrészt annak a nagy nemzeti érdeknek, másrészt annak a gazdasági érdeknek a kielégítését tartja, amely ez ügyhöz fűződik. A magyar népesség szaporodásának előmozdítása egyfelől, az egészséges birtokmegosztás lehetővé tétele, másfelől pedig oly feladatok, amelyek helyes földirtokpolitika keretében üdvöves megoldhatók. Határozottan a kizárólagos állami telepítés híve; a magántelepítést csak egyetlen esetben engedné meg: midőn valamely nagyobb birtoknál nagyobb munkaerővel való ellátása és így gazdaságosabb ellátása igényli ezt. Az örökberlet behozatalát az 1848-iki alkotmány tradícióival ellenkezőnek és különben is rendkívül veszélyesnek tartja, amennyiben megrontaná parasztságunk faji és nemzeti karakterét, a jobbágyasághoz hasonló függési viszonyt hozna létre s emellett az egészséges birtokmegosztást is hátráltatná. — A telepítés és parcellázás helyes keresztülvitelére sok földre van szükség, azért aggodalommal tölti el a hitbizományok és latifundiumok túlságos elszaporodása; mindazonáltal nem óhajt a hitbizományok forradalomszerű felszabadításának jelszavával küzdeni: távol áll tőle minden radikális változtatás e téren. Szerinte a legneveltebb eljárás az volna, ha a jelenlegi hitbizományok numerus clausust képeznének és ha a volenti non fit in jura elve alapján önkéntes elhatározásból megszüntethető volnának a jelenlegi hitbizományok. A föld szabad megosztásában veszélyt nem lát, sőt e processzus fejlődését kívánatosnak látja, annál is inkább, mert a demokratikus fejlődésnek sokat köszönhetünk. A parcellázást a népesség számaának emelésére és a gazdasági kultúra terjesztésére a leg-határozottabban eszköznek tartja.

Végül kifejti, hogy a hitelügynek kielégítésére a porosz Rentenbank mintájára nagy pénzintézet volna alakítandó. A kötvények törlesztését és kamatozását az állam garantálja. Pártolja gróf Károlyi Sándor álláspontját, mely szerint nemzetiségi vidé-

kekre egy-egy tömb magyar birtokos telepítessék. Végül üdvözi a földmivelési minisztert nemes és hazafias akciójában.

Dr. Ecsery Lajos: Jelenlegi viszonyaink közt a magántelepítés kevés kilátással keveset s azért a megkezdett állami telepítési akciók kell egyelőre folytatni. Az eddigi hibákat azonban kerülni kell. A bajok okát abban látja, hogy az egyes telepek egyforma árban voltak meghatározva, dacára a föld különböző minőségének, hogy az építkezések drágák s főleg, hogy közlegetől nem gondoskodtak egyes telepeknél, ami pedig leginkább az apró őtholdas gazdákat sújtja. A hitelviszonyok meg éppen szomorúan alakultak.

Blaskovich Ferenc: Üdvözi a jelenlegi kormányzatnak azon törekvését, hogy a már létező telepeket igyekszik rendbe hozni. A múltban a legtöbb telepítésnél két hibát követtek el. Az egyik az volt, hogy a telepeksnek sem anyagi, sem erkölcsi kvalifikációját nem nézik, a másik az volt, hogy oly kevés földet adtak egy-egy telepesnek, hogy abból teljesen lehetetlen volt azt a hasznót előteremteni, amelyből minden kötelezettségének megfelelhessen. Magyar állami szempontból szükséges, hogy nemzetiségi vidékeken hatalmas magyar telepeket létesítsünk, hogy ott a magyar hazafiasnak egy-egy védőbástyáját építsük fel. Itt azonban két dologra nagy figyelmet kell fordítani. Az ily telepeket a lehető legkedvezőbb feltételek mellett létesítsük, hogy a telepesek ott tényleg prosperálhassanak, mert pusztuló telepekkel nem érhetünk célt. Szükségesnek tartja továbbá, hogy az ily magyar telephez lehetőleg minden esetben adjunk egy középirtokot, aki a telepeseknek támasza és vezetője is legyen. Nem bízik abban, hogy a magántelepítéssel nagy eredményeket lehessen elérni, mert az nagy áldozatokkal jár; a telepítés az állam által eszközözzendő.

Ugron Zoltán a kérdésekre írásban adja be véleményét, melyet a miniszter kinyomatva szétosztat majd az értekezlet tagjai közt.

Miklós Ödön: Az új rendezésnél a pénzügyi szempont nagyobb figyelemre kell méltatni. Ezért a kérdés megoldása rendkívül nagy nehézségekkel és renkívül lassan eszközölhető. De még számolni kell itt az örököségi joggal, agrár törvényeinknek egész sorozatával és azon felül még az egyéni viszonyokkal és szokásokkal is; az e tekintetben támadt nehézségek idegeskedésre és ennek következtében, midőn a spekuláció kezébe kerülte a dolgot, a leglelkismeretlenebb telepestoborzásra vezetett, amelynek azután az állam beavatkozásával is nehezen lehetett gátat vetni. A telepítést kizárólag az állam eszközölheti; ez is nagy óvatossággal kell, hogy vezesse, nehogy a földirtok tekintetében uralkodó, bizonyos fokig helyes konzervativizmus túlságosan meglazuljon. Az állam a hitelt is olcsóbban bocsáthatja rendelkezésre. A kérdés annyira eminenter szociálpolitikai jellegű, hogy kerülni kell, hogy lehetőleg hozzátelepítések által igyekezzék az ügyet fejleszteni. A társadalom közreműködését kizárni természetesen a legkevésbé sem óhajtja.

Györffy Gyula: Az eddigi telepítések célra egyáltalában nem vezettek; ennek legfőbb oka az, hogy a telepítés nem egységes alapelvű indult ki. Nem helyeselné azt, hogy az alföldi földnélküli embereket Erdélybe telepitassék, már csak a fejlettségi fok különbözőségénél fogva sem. Ellenben Erdély és a felvidék nemzetiségi fókuszán egyenesen a népesség érdekében és szempontjából kell a telepítések megtörténnie és e tekintetben semmiféle áldozatot sem szabad visszariadni. A feles rendszert nem pártolja.

Lukács György békesi főispán: Különösen az Alföld szempontjából sürgősen megoldandónak tartja kivált a parcellázást; a telepítési törvényt jónak tartja és a felmerült bajokat arra vezeti vissza, hogy felverték a földek árát. A gyakorlati telepítési politikára nézve fősúlyt helyez a helyes arányra a telepes ereje és a földnek jövedelmezősége között, továbbá arra, hogy lehetőleg olyan minőségű és természetű földre telepítessenek az illető egyének, amilyenek gazdalkodtak. Határozottan az állami telepítés híve, tekintettel a nagy nemzeti érdekekre, amelyek e kérdéssel összefüggnek. A magántelepítés teljes eliminálását nem óhajtja, de az államnak ellenőrzését itt is szükségesnek tartja. Az örökberleti rendszernek határozottan ellene van; a feles bérleti rendszert szűkebb körű megvalósításban ajánlja. A parcellázásnál a kis emberekre helyező főképp a súlyt, nem pedig a középirtokosokra.

Babics József: A kérdés megoldásánál a legfőbb súlyt nem annyira a nemzeti, mint inkább a szociális és általános gazdasági szempontokra helyezi. A magyar ember nem szívesen hagyja el szülőföldjét és éppen azért határozottan ki kell emelnie a telepítések, hozzátelepítések, parcellázások, a hosszútartamu és feles bérleti rendszerek óriási fontosságát. A magyarságot megerősíteni kívánna a nemzetiségi vidéken. A magán telepítést csak állami ellenőrzés mellett tartaná megengedhetőnek. Az örökberleti szerződést nem helyesli, ellenben a hosszútartamu szerződések létesítését, különösen a kötött birtokoknál nagyon célszerűnek tartaná, úgy szociális, mint nemzetpolitikai szempontból.

Rónay Jenő főispán rövid felszólalásában hivatkozik különösen torontálmezei tapasztalataira, amelyek alapján, bár nem miundeült volt be a telepítés, mégis áldozatok árán is, a legnagyobb mérvben fejlesztendőnek tartja az állami telepítést, a feles gazdaságot és az okszerű parcellázást.

Hieronymy Károly: A telepítési tevékenységnek nagyobb erélyvel való folytatását, mint amelynek jelenlegi viszonyaink között különösen nemzetiségi-politikai célja van, nagyon nemes feladatnak tartaná. De aggodalma van abban a tekintetben, hogy

Magyarország pénzereje erre nem elég nagy. Az ezen pénzügyi helyzet határai közt gondosan előkészített telepítési akciók nagyon helyesli. A kezdeményezést nem kizárólag az állam részére óhajtja fenntartani. Helyesli a hozzátelepítést is, de ezt a telepítéstől teljesen külön választaná és semmiféle korlátozásnak ezt alá nem vetné. A telepítési akció megindításának oka számos anomáliára vezetendő vissza. Ilyen például az, hogy míg az országban számosan vannak olyanok, akiknek leghőbb vágyat egy földterület megszerzése képezi, addig számos nagybirtokot külföldiek szereznek meg. Egy másik anomália az, hogy a magyar Alföldön a napszámok száma, akiknek földirtokuk nincsen, oly nagy mint sehol egész Közép-Európában. Ennek orvoslására alkalmas eszköz oly nagy latifundiumok felarabolása, amelyekre nem akad vevő.

Az állam adjon a telepeknek minél nagyobb szabadságot és a maga anyagi támogatását, munkacerejét és hitelt minél nagyobb mértékben bocsássa rendelkezésükre.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter erre a vita folytatását holnap délutáni 4 órára tűzve ki, az ülést 7¼ órákor berekeszti.

Szólásra még feljegyeztették magukat: Sándor János, Bekscics Gusztáv, Dessewffy Sándor, Gaál Jenő, Csernovics Diodor, Jeszenszky Ignác, gróf Károlyi Sándor, dr. Mandelló Gyula, Lukács Béla, Bedő Albert, Makfalvy Géza, Hoitsy Pál, Lippich Gusztáv, gróf Zelénski Róbert, Bartha Miklós, Asbóth János, Fellner Frigyes, Molnár Viktor, Emödy József.

KÜLFÖLD.

Cseh-morva-német egyezkedés. A cseh- és németek közt decemberben félbeszakadt egyezkedés folytatása, illetőleg előlőr kezdése lesz első teendője a holnap kinevezendő Koerber-miniszteriumnak. Az egyezkedő értekezletek — külön Csehország és külön Morvaország számára — e hó 28-ikán ülnek össze, amelyekre a meghívást a pártokhoz a kormány bocsátja ki. A baloldali pártok vezetői vasárnap tanácskozára ülnek össze, hogy úgy az új kormányval, mint az egyezkedési akcióval szemben való álláspontjukat végérvényesen meghatározzák. Az egyezkedő értekezletekben a pártoknak már megnevezett küldöttein kívül részt fog venni a miniszterelnök és az igazságügyminiszter a szakreferensekkel. Koerber elő fogja terjeszteni a maga átdolgozott nyelv-törvényjavaslatát s ha a javaslatra nézve a főbb vitás pontok tekintetében megegyezés jött létre: egybehívják a reichsrathot, amelyek előterjesztik az értekezleten átment törvényjavaslatot, hogy aztán először is bizottsághoz utasítsák. Ezalatt a pártok közt parlamenti fegyverszünet állna fenn, amely alatt a képviselőház elintézné a sürgős ügyeket. — Így olvasunk ezeket a mai bécsi lapokban. Sikert azonban ennek az újabb békítő akciónak épp oly kevésbé mernénk jósolni, mint a mily kevésbé váltak be az eddigi hasonló kísérletekhez fűzött várakozások.

A Koerber-kabinet, mint tudósítónk jelenti, holnap tartja az első minisztertanácsot.

A háború.

Budapest, január 18.

Ugy Buller hadoszlopa a nyugati oldalon Podgieters Driftnél, mint Warren tábornok hadosztálya a keleti részen átkelt a kanyarulatokban gazdag Tugela folyón, s most már a haditerv e teljességéhez csak az szükséges, hogy dél felől előnyomuljon a harmadik hadoszlop, hogy megalkothassák a félkörű csatálancot, ha ugyan ez volt Buller tábornoknak a terve. Egészen simán nem ment végbe a két átkelés — a nyugati oldalon komp segítségével, a keleti részen pontonhídon — de a harcok jelentőségére, sőt helyére nézve is igen csekély felvilágosítást nyújtanak az eddigi táviratok. Magáról Ladysmithről, melynek a fölmentéséért történik mindez, már napok óta semmi hír sincs; arról pedig, hogy a boerok miként várják a kétfélekézer angol támadást, még a transvaali ügynökségek sem igen adnak felvilágosítást.

Mai tudósításaink a következők:

(A Tugela folyónál.)

London, január 18.

A városban már kora reggel elterjedt az az örömhír, hogy az angoloknak sikerült a Tugelán átkelniük s az összes újságok siettek második kiadást rendezni, hogy olvasóikkal ezt a hírt tudathassák. Valamennyi nagy lap terjedelmes magántáviratokat közöl az eseményről s úgy látszik, hogy a dél-afrikai sajtócenzúra most nem találta helyén levőnek, hogy a harctéri tudósítók táviratait visszatartsa. A lapok Buller csapatának átkelését már most is úgy ünneplik, mint századunk egyik legnagyobb fegyvertényét s egészen ittassak a győzelmi mámorától. Csak egy-két újság,

az is radikális, inti a közönséget, hogy ne igyék a medve bőrére, mert az eddigi tapasztalatok után mines kizárva, hogy a boerok cselvetettek az angoloknak s hogy már a legközelebbi órák meg fogják hozni, vajjon az angoloknak csakugyan van-e okuk arra, hogy a győzelemmél fölfujt eseménynek őrvendjenek.

Egy tábornok a radikális *Daily Advertiser*-ben azt írja, hogy a folyón való átkelés még semmit sem bizonyít, mert a történelem tanúsága szerint, amikor valamely hadsereg egy folyón át akart kelni, még sohasem volt arra eszt, hogy ezt a tervét ne tudta volna megvalósítani, csak az a kérdés már most, vajjon az angolok ki tudják-e majd használni ezt a taktikai sikert. Ugyanez a tábornok figyelmeztet arra, hogy a különböző újságoknak különböző forrásokból eredő magántáviratai tele vannak ellenmondásokkal s hogy még a hivatalos táviratokon sem tud az ember eligazodni. Így azt mondja a többi közt, hogy a táviratokból nem lehet megtudni, hogy mikor történt az átkelés; egyetlen távirat sem szól arról, hogy mely csapatok keltek át a folyón s mely csapatok maradtak a folyó túlsó partján: a táviratokból nem lehet megtudni, vajjon sir Charles Warrens Trichaerdsfurt mellett vagy pedig, mint némely újságnak jelentik, Waggonfurt mellett ment-e át a Tugelán; a jelentések arról sem tesznek említést, vajjon Warrens az átkelésnél ellenállást talált-e vagy nem. Azt is nagyon furcsának találják, hogy a táviratokban említett pontok egyikét sem találják az angol hadsereg vezérkari térképén, még Spearmans-farmot sem, azonban pedig a legtöbb távirati tudósítást elküldték. A figyelmesebb olvasó hiába böngésszi a térképet, mindarra vonatkozólag, amit a táviratokban olvas, csupa sejtésre és föltevésre van utalva. Az optimista újságok sietnek ugyan tudni, hogy Spearmans farm Potgietersdriftnak közelében van és pedig a drifttől délre, de ezek nem is sejtik, hogy ezzel milyen rossz szolgálatot tesznek, mert ebből észszerűen csak azt az egyet lehetne következtetni, hogy Buller, aki legutóbbi jelentését Spearmans-farmból küldte, még mindig a Tugelától délre áll seregével. Ugy látszik tehát, hogy eddig csak az angol csapatok egy részének sikerült a Tugelán átmenni s be kell várnunk, hogy a csapatok hátralévő részének hogyan fog sikerülni a Tugelán való átkelés és vajjon ma vagy holnap nem kell-e megküzdeniük a boerok ellenállásával.

London, január 18.

A Laffan-ügynökség Spearmans-farmból a következő táviratot kapta, amelyet ott szerdán este 9 óra 10 percek adtak föl:

Csütörtökön Lord Dundonald a lovasdandárral előnyomult és hirtelen mozdulattal elfoglalta a springfieldi hidat; innen tovább ment s rendkívül erős hadállást foglalt el a Zwardskoppen. A Zwardskopp egy domb, amely a Potgieters driftet dominálja. A boerok erre az előnyomulásra egyáltalában nem voltak elkészülve, némelyek közülük éppen a Tugela folyóban fürödtek. Littleton tábornok dandárát kiküldték, hogy a Zwardskoppen létesített hadállást megszállja. Egy erős csapat Colensóban maradt, hogy a várost ellenséges támadás ellen biztosítsa. Hildyard tábornok dandára Springfieldben maradt. Az összes többi angol haderő előnyomult. Amint a folyó partjához ért, azt vette észre, hogy a komp a túlsó parton van. A vezérek egy ideig azon tanakodtak, hogy mit tegyenek, hogy az átkelést lehetővé tegyék: sokan már azt hitték, hogy a boerok cselvetettek nekik s a komp birtokáért elkeseredett harcot kell majd vívni, de egyszerre előállott egy tiszt és öt katonát s kijelentették, hogy ők vállalkoznak arra, hogy a kompot át hozzák az innesső partra. A következő pillanatban mind a hatan a vízbe vetették magukat s átúsztak a túlsó partra, ahol leoldották a kompot s átúzták a déli partra. Kedden, január 16-án reggel megkezdődött az angolok előnyomulása észak felé. Littleton dandára megszállott egy dombot a jobboldalon és egyidejűleg Warren dandára megtámadta a boerok balszárnyát.

A Times a következő, Springfieldben szerdán este 10 óra 20 percek föladott táviratot közli:

Az angol haderő január tizedikén elindult nyugati irányban. Legelő ment Lord Dundonald, aki csapatával a Potgieters drift fölött levő magaslatokat megszállotta. Ez a hadállás Colensótól tizenöt mérföldnyire nyugotra van. Az előcsapatok csupa lovasok voltak. A gyalogság még ugyanazon a napon este követte. Littleton tábornok dandára tegnap, kedden, ment át a Tugelán s ma, szerdán, bombázta a boer sáncokat. Warren hadosztálya éppen most megy át a Tugelán a Trichaerds furt mellett, hogy a folyótól huszonöt mérföld távolságban egy hadállást elfoglaljon.

A Daily Telegraph is közöl egy hosszabb táviratot, amelynek részletei többé-kevésbé ellenmondanak a fentebbi előadásnak. A távirat vége így szól:

Warren nagyon kielégítő hadállást foglal el Sproenkopp mellett. Már most alapos az a remény, hogy csapatainknak mégis fog sikerülni, hogy Ladysmithet felszabadítsák.

London, január 18.

A Reuter-ügynökség külön tudósítója e hó 12-én délelőtt 10 órától jelenti Spearmans-Campból: A hegyekkel borított vidéken átlógoltam, hogy jelen legyen Warren tábornok előnyomulásánál a Tugela folyó déli oldalán. Az ellenség vagy egy mérföldnyire állt a másik parttól a Rhinocerosfontein-nek nevezett majortól. A boerok több sortűz adtak az angol előőrsekre; az utóbbi viszonzta a tüzelést és a közel levő dombról az angol tüzéség is részt vett a harcban. A további tüzelés közben az angolok néhány osztálya egy kompon átkelt a folyón. Az ellenség a dombok felé menekült, minthogy állását igen kényelmetlennek találta. Ezután az angol hidászok pontonhidat vertek a Tugelán, mire Warren tábornok egész hadereje átkelt a folyón.

London, január 18.

Buller tábornoknak Roberts tábornaghoz intézett távirata azt mondja: Egy dandár és egy tараекüteg Podgietersdrift mellett átkelt a Tugela folyón. Warren tábornok 5 mérfölddel lejjebb nyugat felé Trichaerdsdrift mellett pontonhidat vert a folyón. Warren tábornok hadereje e hó 17-én átkelt a folyón. Remélik, hogy 18-án reggel összes csapatai a folyó északi partján lesznek. Warren tábornok bizik abban, hogy sikerülni fog megkerülnie az ellenség hadállását, mely az 6 jobbszárnyától 5 mérföldnyire erős sáncok közt van.

London, január 18.

A Reuter-ügynökség levelezője Speemas-Farmból megerősíti azt a hírt, hogy Warren tábornok átkelt a Tugela folyón.

Erüsszel, január 18.

A transvaali követségén nagy meglepetést keltett az a jelentés, hogy Buller serege olyan könnyen átkelt a Tugela folyón. Azt hiszik, hogy a boerok törbe csalták Bullert.

Döntö ütközet készül, mert Joubert 35.000 főnyi seregével a Tugela mentén jó hadállásokat foglalt el.

(A nyugati harctérről.)

Modder-River, január 18.

Lord Methuen ma éjjel nagyobb csapattal demonstrációt rendezett s gránátokkal ágyuzta az ellenséges hadállás balszárnyát. Ugy találta, hogy az ellenség itt erős pozícióban van. A boerok nem viszonzították a lövéseket. Az angolok végre veszteség nélkül visszavonultak.

London, január 18.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Mafekingből 3-ától: Az ellenség e hónap 1-én újra erős ágyuzást kezdett s hat kilencfontos gránátot lőtt az asszonyok és gyermekek táborába. Egy kis leány meghalt, két másik gyermek megsebesült. A stratégiai helyzet változatlan.

(Törbe csalt őrjárat.)

Rensburg, január 18.

Egy őrjárat, mely 16 new-south-wales-lancierből és délaustráliai lovasokból állott, tegnap törbe esett. Heves ütközet után a délaustráliai lovasokat elnyomták, öt embert megöltek és egy megsebesült. Két lovas elmenekült. A többit elfogták.

London, január 18.

A Reuter-ügynökséghez később érkezett rensburgi távirat szerint a tegnap törbe csalt őrjáratból csak egy délaustráliai lovas esett el és egy megsebesült. Hat ember időközben visszatért a táborba.

(Hajó-kobzások.)

Washington, január 18.

A szenátus a következő módosított alakban fogadta el Hale szenátornak azt a határozati javaslatát, amelyet az amerikai áruknak angol hajók által való elkobzása tárgyában benyújtott:

Mintthogy azt jelentik, hogy az Egyesült Államok némely polgárainak tulajdona, mely nem hadi csempészaru, Nagy-Britannia katonai hatóságai által a Delagoa-öbölben vagy a Delagoa-öböl mellett nemrég alapos ok nélkül és a nemzetközi jog elfogadott elve ellenére lefoglaltott; mintthogy továbbá azt jelentik, hogy az említett tulajdon most a tulajdonosok jogainak semmibevevével jogtalanul visszatartatik: — az első felkértek, hogy ha a közérdekekkel összeegyeztethető, a jelentett elkobzásra és visszatartásra vonatkozólag a külföldi hivatali birtokában levő összes jelentéseket tegye át a szenátus-

hoz és közölje a szenátussal, milyen lépések tétettek a tulajdon visszakérésére.

Berlin, január 18.

Ideérkezett hivatalos londoni táviratok szerint, a Budapest gőzöst ma szabadon bocsátották.

HIREK.

Budapest, január 18.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mintthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzeszegység koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— Küldöttség a pénzügyminiszternél. Verespatak város küldöttsége ma dében tisztelt Jankó Kálmán polgármester vezetése alatt Lukács László pénzügyminiszternél. A küldöttség tagjai voltak: Ajtay Árpád, Molday Gyula, Bakonyi György és Schmitt György bányabirtokosok. A küldöttség szónoka, Jankó Kálmán arra kérte a pénzügyminisztert, hogy az abrudbánya-verespataki nehezék pénzalapnál megválasztott orvost, miután erre egészségügyi szempontból igen égető szükség van, állásában megerősítse. A miniszter szívesen fogadta régi választott és az orvos mielőbbi megerősítését kilatásba helyezte. A miniszter ezután a küldöttséget ebédre hívta meg.

— Darányi üdvözlése. Máramaros-Szigetről jelentő tudósítónk: A zemplénavarmergyei gazdasági egyesület elhatározta, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek, a gazdasági munkaközvetítés tárgyában kiadott nagyfontosságú rendeletéért üdvözlő feliratot küld.

— Egy érdekes látogatás. Nikita montenegrói fejedelem — mint Cetinjeből jelentik — február közepe táján Bécsbe utazik. Ennek a bécsi látogatásnak a célja az, hogy tisztázzon egy rá nézve igen kellemetlen kérdést. Megtörtént ugyanis igen sokszor, hogy az osztrák-magyar monarchiából Montenegroba érkezett pénzek nyomtalanul eltűntek. A takarékos osztrák vagy a takarékos magyar földada pénzét a mi becsületes postánkon, de a mikor érkezett a pénzeszeke a kicsiny, de furcsa Montenegro határára, nyoma veszett. Szóval a fekete hegyek postája kissé inkorrekt volt a kézbesítésben, tudja isten, valami adminisztratív tévedés folytán hónapokig egy pénzküldeményt sem kézbesített. A magyar és osztrák posta ezek után elhatározta, hogy amíg a montenegrói posta nem lesz pontosabb (hogy enyhe kifejezést használjunk) — nem biz rá pénzküldeményeket. Ez aztán rosszul esett — nem Nikitának, aki ugyálszik hozzá van szokva az ilyesmihez, hanem Umberto olasz királynak, akinek nem tetszik, hogy a lánya apósának a postája ilyen furcsán működik. Tudtára adta tehát Nikitának, hogy tegyen lépéseket a kibékülés irányában. Es Nikita most Canossába megy. Kissé kevésbé korrektt ügyben, mint ama Henrik császár, de hát utóvégre kell a dologban némi balkáni jellegnek lenni...

— Katolikus kongrua. A központi katolikus kongrua bizottság III. osztálya Széll Ignác államtitkár elnöksége alatt befejezte a neki kiosztott vesprémi és munkácsi összeírásokat. Ezzel elintézték a vesprémi, szombathelyi és nyitrai latin szertartású, továbbá a munkácsi és eperjei görög szertartású plébániák jövedelmi bevallásait. Az összes anyagból (5700 plébánia) a központi bizottság eddig 3500-at végzett el.

— Heine Bécsben. A megboldogult királyasszony korfui remek parkjából elvándorolt már legközelebb egyik nagy ékessége, Heine gyönyörű márványszobra. Bécsből táviratozza tudósítónk a N. W. T. utján, hogy a szobrot a lainei parkban a Hermes-nyaraló előtt fogják felállítani, ahol Erzsébet királyné nagyon szeretett tartózkodni. Mit fog szólni a német császár, ha egyszer Bécsbe talál látogatni és Heinevel találkozik?!

— A férfiszépség ideálja. A női szépség ideálja gyanánt rendszerint a milói Vénusz emlegetik. A férfiszépség ideálját illetőleg eltérnek a nézetek. Némelyek a belvederei Apollót tartják a legszöbb férfialaknak, mások a farnesi Herkulest. Az újkornak azok az esztétikusai azonban, akik megfordultak a pétervári anatómiai múzeumban, azt mondják, hogy ott van a férfiszépség ideálja. Pyltasinski orosz alá-

ának a teste van ott a legnagyobb pontossággal
szembe öntve. Pytlasinski most Párisban birkózik, s
alkalmossal írják meg róla ezt a hízolgó apró-
gót a francia lapok.

**A magyar pandurkormányzat ál-
lozata.** Így nevezi a bécsi Volksstimme Mayer
Maritit asszonyt s azt hazudja, hogy ennek a
nőnek, akit végre sikerült kiüldözni az országból
brassói százköznök, csak abban az esetben volt
szülőjének védelmet biztosítani a belügyminisztéri-
um, ha naturalizáltatja magát. Persze, hogy
hőből egy szó is igaz. A Mayer Maritta asszony
nem ismeretlen az újságolvasó publikum
előtt. Ezzel a nővel a legembertelenebb bánt
Brassó szász népe. Fanatikus dühvel üldöz-
ték, pedig semmi egyéb bűne nem volt, mint
hogy ott a szász község közepén meg merie mon-
dani az igazságot, azt az igazságot tudniillik, amit
nemzeti szeszünk, de különösen a nagy Germaniá-
i kacérokodó szászok a legkevésbé szívesen hall-
gatnak meg. Mayer Maritta a német sajtóban
szólt, őszintén hirdette, hogy hazugság az, ami-
a szászok telekirtólik a világot, hogy a ma-
gyar nemzet elnyomja őket. Erre megindult a
magyar nemzet ellene és a férje ellen. Ipartelepük volt,
de bojkottálták, aztán meg őket is, aztán meg
egy esomó pörösködés után ráfogták, hogy örült.
Ez sikerült nekik elérni azt, hogy a gyöngö-
asszony belefáradt a hajzába s — most már
Maritta Németségében van. A hajzáján azonban
nem vége, de most már nem Mayer Maritta
ellen folyik az üldözés, hanem ellenük for-
dult a jeles banda. A német sajtóban, azok-
ban az újságokban, amelyek rudnak álla-
nak, mártir lett Mayer Marittából. Mi tet-
te az. Annyiban talán igazza van ennek
a vádnak, amennyiben nem védelmeztük meg
a gyöngö energiával az igazmondást a hazugsággal
szemben. Ők azonban persze nem azt mondják,
hanem olyan meséket találnak ki, mint például
a naturalizálás meséje. Erre a hazugságra kü-
lönben megfelel maga Mayer Maritta, aki egy
Budapestre küldött levelében ezt írja:

Utóbbi időben több osztrák és németországi
újságban közlemények jelentek meg, melyek
engemet fanatikusan magyarosító törekvések ál-
dozatának mondanak. Az igazság szerint ezennel
kijelentem, hogy soha sem rajtam, sem férjemen,
Mayer Lajoson magyarosító kísérletet nem
tettek.

Ez az igazság. Aki egyebet mond, ha-
zudik.

A párisi kiállítás magyar pavillonja. A
Szaína partján lévő magyar pavillonról tudvalegleg
a francia lapok is a legnagyobb elismeréssel nyilat-
koztak. Végre berendezése most már a követke-
zőkben állapítható meg: A Quai d'Orsayn lévő Avnu
des Nations-n van a főbejárata. A jákhi kapu át őt
lépésön fölhaladva a földszinti nagy terembe jutunk,
amelyben a vezérek korától a XIV. század végéig
terjedő kor műkincsei, nagyobbzst síremlékek van-
nak felhalmozva. Ezekből a síremlékekből már az
előcsarnoknak is jut. Következik a vajda-hunyadi
lovagterem az összes magyar fegyvernemekkel a leg-
régibb időtől kezdve. Innen a gótstíli kápolnába
jutunk, majd a Szaína felől lévő részen a vajda-hunyadi
vár díszterméből az épület balszárnyába ke-
rülünk. Ezt elfoglalja az ősfoglalkozások kiállítása, a
halászat és a pásztorelet. Az emeleten az előcsarnok
fölött lévő helyiséget az erdélyi fejedelmek korának
szentelt terem foglalja el. Aztán bejutunk a díszte-
rembe, az ugynevezett *huszárterembe*. Tovább haladva,
a pavillon baloldali részében a barokk és rokoko
stílus korának emlékeivel találkozunk. És pedig az
egyház, a hadviselés és a magánélet emlékeivel. A
pavillon földszintjén lesz a magyar vendéglő cigány-
muzsikával.

Az állam . . . A ma érkezett *Figaro* igen
érdekes és tanulságos leleplezéseket közöl — a
gyufáról. A francia állam ugyanis monopolizálja
a gyufagyártást és eladást, s e téren óriási ősz-
szegedeket nyer éventenként. A múlt évben 36,000
millió szál gyufát adott el az állam; holott gyár-
taiban csak 35,000 millió szál készült. Ugyanez
az arány van az előző évek kimutatásaiban is.
Nagyis az állam kénytelen évente ezer millió szál
gyufát vásárolni a külföldön. A dolog érdekesebb
része azonban csak most következik. Magának
az államnak 175 frankjába kerül egy millió szál
gyufa. Eladja nyolcszáz frankért. Nyer tehát négy-
száz percentsal rajta. Azon a gyufán azonban,
amelyet a külföldön vásárol, még többet nyer,
mert a külföldi gyárosoktól 140 frankért kapja
millióját, tehát nem nagyon törekszik arra, hogy
gyári képesek legyenek fedezni a szükségletet.
Igy dolgozik az állam . . .

Eitünt milliomas. Párisból táviratozzák: A
párisi tőzsdén tegnap kínos föltűnést keltett az a
hír, hogy báró *Castelano*, *Gould* amerikai milliomas
veje, aki maga is milliomas hírében állt, megszökött
Párisból. Az eitünt búrziánernek igen sok lebonyo-
laltan üzlete van a tőzsdén.

Egy kis feledékenység. Görögország
hadügyminisztere gyönyörű költségvetést állított
össze a jövő esztendőre, olyant, amilyent egy
hadügyminiszter se eszelekedett meg, amióta had-
ügy létezik. Egy kerek millióval kért kevesebbet
a jövő esztendőre a hadsereg számára, mint
amennyibe ez a tömeg a múlt esztendőben került.
Őrült ennek a többi miniszter is, mert hát Gö-
rögország nincs nagyon bővében a pénznek s a
hadügyminiszter ur már azon az uton volt, hogy ő
legyen Európa legnepszerűbb minisztere, ami-
kor egyszerre csak — beadta a lemondását. A
király se marasztotta s a hadügyminiszter ur el-
tűnt a láthatárról. A költségvetésben tudniillik
egy kis hiba esett. Egy csekélyke tétel kimaradt
belőle. Elfelejtették beírni a tisztikar fizetésére
szükséges summát, ami pedig tízennyole millió.
A feledékeny ur ilyenformán éppen tizenhét mil-
lióval számolta el magát. — Ezek után a távo-
zás terére lépett.

A főző-iskola. Az Országos Nőképző-Egyesület
nemesak a diáknyelvre tanítja meg kitűnően a leány-
gimnazistákat, hanem a főzés mesterségére is. Főző-
iskolájában huszonegy kisaszony működik, akik
feltűnően váltják föl egymást minden harmadik
napon a takaréktűzhelynél. Ez a főző-iskola ma dél-
ben nyilvános vizsgálatot rendezett a saját képvi-
selői és több meghívott notabilitás jelenlétében. Ezuttal
disznótör című jó magyaros ételből állították össze a
gazdag étlapot. A kisasszonyok egy egész disznót
kaptak a kezük alá a bentesítő és ők maguk darab-
olták föl, maguk készítettek belőle kolbászt, tüdöst,
véres hurkát, akárcsak a falusi gazdaasszonyok. A
vizsgázó kisasszonyok: *Biro Helén* (Lánczy Leó
orsz. képviselő kis hűga), *Gombos Ida*, *Lotter Erna*,
Ulrich Irén, *Karay Mariska* és *Weinberger Aranka*,
nemesak maguk készítették az étteleket a tanfolyam
vezetője, *Malatinszky Fanny* urhölgy felügyelete alatt,
hanem a vendégeket is ők szolgálták ki kifogástalan
előzékenységgel. A vizsgálat eredményével a legszigor-
rub kritikuskok is megvoltak elégedve. Dr. *Sághy Gyula*
országgyűlési képviselő lelkes tőzsdében fejezte ki el-
ismerését az intézet korifeusainak, akik közül jelen
volt a lakomán *Rudnay Józsefné*, dr. *Csiky Kálmán*,
Emich Gusztávné és *Patay Gyuláné*. Az országos
nőképző-egyesület ezzel a tanfolyammal kiválóan
hasznos dolgot eszelelnek, mert nemesak művelt nő-
ket, hanem jó magyar háziasszonyokat is képez a
hozzájáró növendékekből.

Elv és praxis. Furcsa eset esett meg a
francia parlamentben s a furcsa eset részleges
vereséggel is sújtotta a *Waldeck-Rousseau*-kor-
mányt. Ez a minisztérium ngyanis a liberális
közértársaság védelmére törvényjavaslatot dolgozott
ki, amelynek értelmében csak azok léphetnek
állami hivatalba, akik három évet töltöttek áll-
lami iskolában. Ez nagy csapás volna a papok
vezetése alatt lévő iskolákra, mert Francia-
országban a közoktatás jórészt a papok kezé-
ben van. A kormány javaslata nyilván ki
akarja venni a klerikalizmus kezéből az iskolát
s e célra a fönt elmondott praktikus fogáshoz
nyult. De megjárta: a közoktatási bizottság tizen-
négy szóval kilence ellen elvetette a kormány ja-
vaslatát, amely ellen nemesak a klerikalizmus sza-
vasztak, hanem olyan liberális politikuskok is, mint
Ribot, *Beauregard*, *Blanc*. Az utóbbiak nyilván a
liberalizmus elvét akarták megmenteni, s biztosít-
ni kívánták a tanítás szabadságának ideális
eszméjét. Így hát kénytelenek voltak elvi libera-
lizmusból a praktikus liberális átalakulást célzó
javaslat ellen szavazni. Ami nem esik meg min-
den esztendőben.

Szökevény százados. A triestzi hadbíróság
nemrég szökevénynek nyilvánított egy közös hadse-
regbeli századost, aki hónapokkal ezelőtt jelentés
nélkül elhagyta a monarchia területét. A százados
legutóbb Marseilleben tartózkodott s ott jelentkezett
az osztrák-magyar konzulátusnál. A jelentkezés után
a *Rákóczy* nevű magyar gőzösre szállt s hétfőn ért
Triesztbe. A kikötőben egy százados várt rá s mind-
járt átadta a katonai fogház felügyelőjének.

Verkliipar nagyban. Szeged városának
négy verkleje van. A legelső, aki engedélyt ka-
pott a kintorna-iparra, egy *Bitó János* nevezett
félkezű ember. Nagy protekciója volt. Gróf *Tisza*
Lajos vette neki a verklit s ő adott egy-két jó
szót az érdekében a rendőrségnek. Azóta meg-
három ember kapott engedelmet, mind a három-
nak van valami fogvatékosága. És mégis vagy
tiz verklis zakatol a városban az utóbbi időben.
Utána jártak a dolognak s kísült, hogy a négy
professzionátus verklis segédverklivel egészítette
ki az üzemet. Mindeniknek volt három-négy
verkleje. Az egyikkel maga dolgozott, a többit
pedig albérlébe adta ki naponként egy forint
nyolcvan krajcárért. A kapitányság persze föl-
hívatta őket s megtiltotta nekik ezt a különös
üzletet.

Halálozás. *Strausz* Adolfné született *Strausz*
Szidi e hó 16-ikán harminchat éves korában Abál-
szalókon meghalt.

Dr. *Breitner* Zsigmond fővárosi ügyvéd ma este
fél tízenegy órakor hosszas szenvedés után Buda-
pesten meghalt. A szíves körökben ismert ügyvédet
özvegye és kis gyermekén kívül nagy rokonság
gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt lesz a *Báthory*-
utca 10. szám alatt lévő gyászházban.

Öngyilkos nagyfuvaros. *Zimonyból* írja leve-
lezőnk: *Steinbaum* Aladár nagyfuvaros néhány héttel
ezelőtt nyomtalanul eltűnt a városból. Eltűnését kap-
csolatba hozták azokkal a nagy veszteségekkel,
amelyeket szerbiában telekspekuláció miatt szenved-
ett. Vagyonos ember hírében állott, aki 64 éves
kora ellenére még a múlt év elején megnősült s
elvetett egy 32 esztendő özevgyasszonyt feleségül,
akitől azonban még a nyáron elvált. Tegnapelőtt
Zimony határában egy fára felakasztva megtalálták
holttestét. Semmiféle iratot nem hagyott hátra. Ma
temették el.

Asszonyok a sztrájkban. A kladnói
közéntelegen legnap háromezer asszony verődött
össze azért, hogy férjüket a sztrájk folytatására
elkeszték. Az első szónok *Aust* szocialista vezér
felesége nyugalomra intette az asszonyokat és
felhívta az elvtársnőket, hogy tartásuk otthon a
férjüket, ne engedjék őket munkába, mert a
sztrájk amugy sem tarthat már soká. Az egész
világban nagy a szénszűkség s ezt a kedvező for-
dulatot még kedvezőbbé teszi az angolok egyre
növekvő kereslete. A lelkes asszonycsoportban min-
den lelkesedés, erély és harcias fellebbanás
daciára is akadtak olyanok, akik világosan el-
árultak asszony voltakut s a nagy izgalomtól
elájultak. Egy pillanatra elesendesült minden, de
miután a kidölt hősnőket kivitték a teremből, a
gyűlés tovább folyt. A szónokok egyike arra
buzdította az egybegyűlteket, hogy ha a fo-
gyasztó-szövetkezetektől nem kapnak élelmisze-
reket, forduljanak azokhoz a magáncégekhez,
melyek a sztrájk idejére megígérték támogatá-
sukat. Holnap és vasárnap újból gyűlésezni fog-
nak az asszonyok. A szocialista vezeték egyik
koreszmából a másikba mennek, buzditják, lelke-
sítik hiveiket. Az asszonyok pedig híven az uta-
sításhoz, nem engedik férjüket munkába állani.
Szén pedig nincs.

Megbüntetett énekesnők. A rendőrség teg-
napelőtt éjjel a keleti pályaudvarról előállította a
VII. kerületi kapitánysághoz *Tóth* Andrásné született
Raseteria Teréz és *Hopp* Julia énekesnőket. Még
négy énekesnő volt velük, akiket egy varsói dal-
csarnokba akartak elvinni. Miután kivándorlás köz-
vetítésére szóló engedélyiratokat nem tudtak elő-
mutatni, a VII. kerületi kapitányság az 1881. évi
XXXVIII. t. c. 1. és 2. §. alapján *Tóth* Andrásné
14 napi elzárásra s 100 korona pénzbüntetésre, *Hopp*
Julia 8 napi elzárásra s 50 korona pénzbüntetésre
ítélte, mely ítéletben mind a ketten megnyugodtak.
A két közvetítőt, valamint a leányokat megvizsgál-
tak a rendőrség orvosai s közülük kettőt betegnek
találtak. Ezeket egyenesen kórházba vitték.

A caracasi finánpolitika. A caracasi
kormány végre kitálalta a módját, hogy mikép-
pen kell pénzt szerezni az olyan minisztériumnak,
amelynek van ugyan hatalma, de nincs hozzá
való pénze. A dolog igen egyszerű s utánzásra
is igen alkalmas. *Castro* ur ugyanis letartóztatott
egy pár venezuelai bankigazgatót és egy pár dus-
gazdag kereskedőt, mert vonakodtak a kormány-
nak hitelt nyújtani. A pénzügyi politika ily mó-
don hatalmas újítást szenvedett s mindössze az a
szerepese a dologban, hogy a letartóztatott ke-
reskedők még mindig a régi politika elvei alap-
ján gondolkodnak a financiákról és így még a
bürtönnel sem lehetett annyira megszelídíteni
őket, hogy pénzt adjanak a kormánynak. Mit
volt mit tenni? Szabadon bocsátották a direktor-
okat is, a kereskedőket is s most *Castro* ur
busan medítál a felett, hogy ugyan milyen újabb
finánpolitikát fundáljon ki.

Olaszok. *Torre del Greco* egyik utcájában,
az állami cigarettagyár előtt izgalmas jelent játszó-
dott le a napokban. Délután két óra lehetett, mikor
Giuseppa Lorentino, egy fiatal asszony, hirtelen el-
állta egy gyári munkásleánynak *Manuella* Elisabethá-
nak az útját s gyalázó szavakkal illette. A szegény
leány menekülni akart bántalmazója elől, de sz meg-
ragadta a leány karját és egy magánál rejtetett
tőrrel három halálos sebet ejtett rajta. *Manuella*
Elisabetha jarkilátás nélkül összerogyott, de a meg-
vadult asszony rárohant a földön vonagló leányra és
mindaddig szurkálta, amíg el nem választották a
holttestétől. A rendőrség még mai napig sem tudott
nyomába jutni a merénylőnek.

Házasság. *Maugh* Gyula ó-becsei szolgabi-
rósi hivatalnok eljegyezte *Hajduska* Ilonka kis-
asszonyt Nagybecskerek körül.

Keleti Géza, a Magyarország kiadóhivatalának
tisztviselője eljegyezte *Wolfinger* Adolf kedves és
bajos leányát *Etuskát*.

Schrottman Miksa kereskedő eljegyezte *Berger*
Fülöp, a pesti Viktória gőzmalom főhivatalnokának
leányát, *Fridát*.

— **Tiller Mór és Társa — koronatanu.** A szentesi választási küzdelem idején a *Csongrád-megyei Hírlap* azt írta dr. Molnár Jenőről, az ellenpárt jelöltjéről, hogy kölesönként diszmagyarban tartotta programbeszédét. Kölesön kapta volna pediglen ezt a diszmagyart három napra a *Nemzeti Színházról*, amely hatszáz forintnyi pónalét kötött ki, ha a kosztüm három nap után nem kerülne vissza az intézet ruhatárába. Hogy a *Csongrád-megyei Hírlap* a szentesi civisek előtt végleg tönkre silányítsa dr. Molnár Jenő tekintélyét, hozzátette még, hogy gróf Keglevich István már be is pörölte dr. Molnár Jenőt, aki a feltételeket be nem tartotta. Mindenki előtt világos, hogy az egész hír csak ügyes kortesfogás volt, — de hogy minden kétség végképpen megszűnjék, megszólal most, mint koronatanu Tiller Mór és Társa a következő levélben:

Nagyságos

Dr. Molnár Jenő ügyvéd urnak

Budapestben

Kossuth Lajos-utca 20.

Kívánatára készséggel igazoljuk, hogy mi Nagyságodnak 1896. évi június hó 7-ikén egy teljes magyar dísz készítettünk, amelynek árát készpénzben fel is vettük; a magyar dísz következőkből állott:

- 1 fekete nercprémes díszmante,
 - 1 fekete dísz attila,
 - 1 vörös kamgarn dísz nadrág,
 - 1 vörös bársony, fekete medvebőr karimájú díszkucsma,
 - 1 sastoll,
 - 1 vörös atlasz nyakkendő arany rojttal.
- A fekete lakkcsizmát arany sarkantyúval Lutz Gyula Üllői-úti cipész szállította.

Tisztelettel

Tiller Mór és Társa.

Csak ne adjon nemzetközi komplikációkra okot, hogy San-Marino képviselője belevakkozott — bárcsak közvetve — a szentesi harcba.

— **A világ vége.** Már elmúlt a veszedelem, amelyet különben mindenütt elég könnyősen, sok helyen mulatságosan fogtak fel, de most késői hír érkezik arról, hogy a Biela üstökös világmegsemmisítő szándéka rettenetes katasztrófákat idézett elő Braziliában. Egy Rio Grandeből érkezett tudósítás számol be erről a következőkben:

A november 13-ikára megjósolt világvége Brazília több vidékén óriási rémületet keltett. Egyes falvakban az asszonyok megbetegedtek az izgalomtól s mikor a borzalmas nap már közel volt, egyebet sem lehetett hallani, mint zokogást és jajgatást.

Santosban egy kereskedőnek a felesége még november 14-ikén is annyira a rémület hatása alatt volt, hogy dél felé sirva ájult férje karja közé. Órákhosszat hevert eszméletlenül, az orvos kijelentette alapos vizsgálat után, hogy semmiféle belső sérülése nincsen és este nyolc órára mégis meghalt. A halotti levélben az volt, hogy meghalt rémület következtében.

Porto Alegreben november 21-ikén hasonló eset történt. Aznap a Bicikli-Egyesület ünnepet rendezett. Este léghajó szállt föl és a magasból mesterséges csillagbulást rendezett. Egy mosónő látta ezt és borzadva hívta ki a szomszédnőjét.

— A csillaghullás! — adogta remegve, magánkívül és bevánszorgott a szobájába.

A szomszédasszony férje meg akarta nyugtatni de akkor már szólni sem tudott. Másnap *görcsöbbe esett és meghalt.*

Másutt sok könnyenhiví lélek megcsinálta a végrendeletét, ismét mások elpazarolták egy-két nap alatt kis vagyonkájukat, mivelhogy úgy is vége lesz a világnak. Az ipar, közlekedés és közmunkák minisztere előre láthatta a nép lelkiállapotát, mert három nappal előbb az összes lapokban a következő táviratot tette közzé:

Azok a számítások, amelyek a rioi obszervatorium igazgatója az imént befejezett, azt állapítja meg, hogy a földnek a Biela üstökösrel való összeütközése képtelenség. Az üstökös 13-án négyszáz millió kilométerrel is távolabb lesz a földtől. A jóslatnak semmiféle alapja nincs.

Severino Vietra,

az ipar, stb. minisztere.

De ez a telegramm a babonás népnél épp az ellenkező hatást érte el. Azt mondták: „Lám a dolog komoly, mert hisz a miniszter is meg akar bennünket nyugtatni.” És annál inkább készültek a halálra.

— **A Dunáról.** A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna Steintől lefelé apadóban van jégzajlás. A jég Paks alatt, Fajsznál, Bajánál, Zimonynál változatlanul áll. Budapestnél tegnap óta a víz 16 centimétert apadt s mai magassága 156 centiméter.

— **Hajótörés.** Bostonból jelentik, hogy a Pilefoknál (Uj-Foundland) egy csónakot fogtak el, ame-

lyen *Helgoland* név állott. Azt következtetik ebből, hogy az az ismeretlen gőzhajó, amely nemrég Uj-Foundland partján hajótörést szenvedett, a *Helgoland* nevű német gőzös, amely január 5-én Filadelfiából Bergenbe ment. A *Helgoland* filadelfiai képviselői azonban azt hiszik, hogy az elpusztult hajó nem a *Helgoland*, mert a leírás nem illik rá.

Beszakadt alagut.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 18.

Nagy szerencsétlenség híre terjedt el ma este a fővárosban. Arról volt szó, hogy ma délután Pozsonyon túl beszakadt az alagut, amelyen át a bécsi vonatok közlekednek és a bécsi gyorsvonat temérdek utasaival nekiment az alagut romjainak. A hír könnyen talált hívőkre, annyival is inkább, mert este már egymásután jöttek a táviratok a fővárosba, amelyek az alagut beomlásáról adtak hírt. Mikor azután a bécsi gyorsvonat nem érkezett meg a kellő időben a nyugati pályaudvarra, mindenki biztosra vette már az alagut beomlásával együtt a vasúti szerencsétlenséget is és nagyon sok ember ment ki a pályaudvarra, hogy hozzátartozóinak sorsa iránt tudakozódjék. A pályaudvaron megnyugtanni igyekeztek az érdeklődőket, hogy a vonatoknak nem esett semmi baja, de már maga az is, hogy a vasúti személyzet két órai késést jelzett, csak fokozta a közönség izgatottságát.

A hír abban a formában, hogy tudniillik a bécsi gyorsvonatnak is baja esett — szerencsére nem felelt meg a valóságnak. Annyi tény, hogy beszakadt a pozsonyi alagut, de a vasúti őrszemélyzet ébersége elhárította a nagyobb bajt, amely könnyen bekövetkezhett volna.

Bécs és Pozsony között van a kérdéses alagut, közel a pozsonyi vasúti állomáshoz a Kálvária-hegyben. Az egész alagut állig 700 méter hosszúságú s úgy látszik, építése már eleve el volt hibásza, mert nedves időben többször beázott s nem egyszer megtörtént, hogy egyes helyeken beomlott, ami arra indította a vasut vezetőt, hogy az alagut elkerülésével más utat terveztek a vonatok számára. Mostanában is dolgoztak az alagutban, de ezuttal azért, hogy mintegy 130 métert levágjanak belőle, illetve a hegyből, a pozsonyi állomás kibővítése céljából.

Ezt a munkát még a múlt év áprilisában elkezdték s körülbelül száz méternyi le is vágtak már a hegyből; a szőnyi nedves időjárás miatt azonban a munkát meg kellett szüntetni. Ezt a részt alátámasztották s azt hitték, hogy biztonságban van.

A vonatközlekedés a munkálatok alatt sem szünetelt, s az utolsó vonat, a 216. számú gyors-teheráru vonat délután 3 óra 15 perckor ment át az alaguton. Utána öt perccel azután óriási robajjal beszakadt az alagut körülbelül három méter hosszúságban.

Olyan erős volt a hang, hogy a pozsonyi vasúti állomáson is meghallották. Rögtön arra gondoltak, hogy az alagut szakadt be s ezért azonnal táviratoztak Bécsbe, hogy a vonatokat ne indítsák el további intézkedésig. A pozsonyi vasúti állomásról pedig rögtön bizottság ment ki az alagutba, hogy megvizsgálja.

A bizottság elé meglepő látvány tárult. Az alagut ugyanis a Bécs felé eső részén, körülbelül 25—30 méternyire a nyílásától egypár méter hosszúságban beszakadt óriási szikladarabok meg földrétegzárta el az utat a hegy nyomrában. Amint hirtelenben megállapították, az átázás következtében hegyecsuszamlás történt s az alagutra nehezede hatalmas szikladarabok ártörték a boltozatot, amely maga is át volt nedvesedve s így könnyebben engedett az óriási nyomásnak.

A bécsi gyorsvonat utasai, akik csak óra után indultak Bécsből, már tudták, hogy csak átszállással juthatnak Budapestre, illetve a közbeeső állomásokra. Tudták azt is, hogy az alagut beomlása szerencsétlenséggel nem járt s így nyugodtan néztek eleje az utnak. A gyorsvonat tényleg megállt az alagut előtt. Itt azután a pozsonyi állomás-főnökség rendelkezése folytán fiakkerek várták az utasokat, akik így kocsival jutottak át a hegyen, be a pozsonyi állomásra, ahol egy újabb gyorsvonatot állítottak össze, amely azután akadálytalanul folytatta útját Budapestig.

Ez az átszállás azonban, tekintettel arra, hogy az utasoknak egy hegyen kellett átjutniuk, nagy idővesztéssel járt, úgy hogy a bécsi gyorsvonat esti kilenc óra helyett tizenegy óra után érkezett Budapestre és utasai hamar szétvitték az igazat a pozsonyi „vasúti szerencsétlenségről”. Mint pozsonyi levelezőnk telefonon jelenti, a teherforgalmat teljesen beszüntették a pozsony-bécsi vonalon, a személyforgal-

mat pedig Pozsonyon túl a brucki vonalon bonyolítja le.

A beszakadt alagut kitakarításához még ma hozzáfogtak, de eltart 8—10 napig, a mig ott mindent helyrehoznak úgy, hogy az alagut ezental a nagy esőzések ellen is védve legyen.

A szórakozott hadügyminiszter.

A görög hadügyminiszter úgy állította össze a költészetet, hogy egy millió főbőrséget mutatott be. Elfelejtette ugyanis beállítani a katonatisztek tizenyele milliót tevő fizetését. Az egy millió főbőrség tehát egyszerre tizenhét millió deficitet változott.

Ezek után barki beláthatja, hogy nem túlzás az itt következő kis beszéd, amit ez a hadügyminiszter mondott volna, ha nem mondott volna le, s ha időközben Görögország háborúba keveredett volna, s ha neki erről a háborúról jelentést kellett volna tennie.

Ime:

A hadügyminiszter: Tisztelt Ház! Kötelességemhez híven jelentés fogok tenni seregeink állásáról s arról a páratlan hadiszerencséről, amely fegyvereinket a győzelem babérvárába övezi. Mert, uraim, győztünk! Fényes győzelmet aratunk az ádáz ellenségünk! (Általános élénk helyeslés.) Ime a részletek. A tegnapi előtti ütközetben az ellenségnek 326 embere esett el, nekünk csak négy emberünk halt meg... (keresgél a papírjai közt)... bocsánat, uraim, itt egy kis tévedést kell helyreigazítanom. Nem jól láttam a számokat Nekünk négyszáz emberünk halt meg. Tehát óriási előnyben vagyunk az ellenség fölött. De menjünk tovább, uraim és nézzük a sebesülteket. (Nézi az irást). Nekünk, uraim kilenc sebesültünk van, az ellenségnek ötszáz! (Éljenés) Vagyis... bocsánat... (keresgél)... pardon, elvéstem a dolgot. Az ágyukat néztem... nekünk ötezer sebesültünk van, ami azonban mit sem változtat azon a ténykörülményen, hogy alaposan legyűrűtök őket. Még egy fényes sikerünkről kell beszámolnom, uraim! (Halljuk! Halljuk!) Tizenöt ágyut vettünk el tőlük! (Óriási tetszés. A miniszter az irásba néz.)... azaz vettek el ök tőlünk... bocsánat a szórakozottságért. (Emelt hangon!) És mindegy ragyogó sikereket méltán koronázza az a tény, uraim, hogy az egész sereg megfutamodott, mint egy gyáva nyulcsorda! (Tomboló tetszés.)... elfelejtettem hozzátenni, uraim, hogy — a mi seregünkről van szó... ezt a jobb megértés szempontjából hozzá kellett tennem,

Vagyis egészen okos dolog volt ez a hadügyminisztert elcsapni.

— o. —

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Opera.** A magyar ciklus ma szünetelt és a *Hugenották* adták elő *Bianchi* vendégfőléptével, aki a királynő szerepét énekelte és ezuttal fényesen volt disponálva. Annál szerencsétlenebb estje volt *Larizza*-nak, aki mindjárt az első felvonás nagy áriájában elrekedt és a későbbi felvonásokban csak kinos erőltetéssel tudott énekelni. Félő, hogy *Larizza* még most sem állott teljesen helyre és szüksége lesz újabb pauszra, kivált ha nem gádzalkodik okosan a hangjával és egy énekel, mint egy szenvedélyes dilettáns, művészi mérséklet nélkül.

** **Lindh Marcella Frankfurtban.** Lindh Marcella, a világhírű énekesnő európai turnéra indult. Tegnap este — mint *Majna-Frankfurtból* jelentik — szenzációs sikert aratott az ottani *Operaház* filharmoniai hangversenyén a mexicói csalóagny, aki többek között két magyar dallal is elragadta a hallgatóságot. Lindh Marcella, aki viharos ovációkban részesült, innét *Berlinbe* megy, ahol ugyancsak a filharmonikusok meghívását fogadta el.

** **A Nemzeti Színház ujdonsága.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága kiosztotta Molnár Gyula *Homobzátanyok* című darabjából a szerepeket. A főbb szerepeket Csillag Teréz, Cs. Alszeghy Irma, Ujházi Zilahi és Desző fogják játszani. A darab bemutatója márciusban lesz.

** **Kamarazene.** A *Budapesti Kamarazene-Egyesület* január huszonkilencedikén este fél nyolckor rendezi ötödik hangversenyét a *Royal*-szálló dísztermében. A hangverseny Miss Joé Field newyorki dalénekesnő működik közre.

** **Lebuzskája az Operában.** *Lebuzskája* Mária híres jelleműcsnő, a pétervári császári színház tagjai kit az Operaház néhány védőszereplésre szerződötték, tegnap este Budapestre érkezett s ma délelőtt már próbát is tartott az Operaházban. Védőszereplésén fel fog vele látni *Marszóra Armand*

magántáncos, a milánói Scala színházról. Első fellépésük szombaton lesz a *Babatündérben*, melyben Lebuszkája a címszerepet játssza. Az igazgatóság eredetileg a *Nap és Föld* című balletet tűzte ki Lebuszkája első fellépésére, de a művésznő kívánatára, ki a *Babatündérben* óhajt bemutatkozni, a műsor megfelelőleg megváltozott. A *Babatündérrel* a *Bajazzók* adják.

**** Színházi vonatok.** Nem kevesebb, mint négy esztendőig eltartott, amíg azt az alig százötven lépésnyi villamos vasúti összeköttetést, amely a nyugati pályaudvartól a *Lipót-kört* sinpárjig terjed s mely befejező része a körutak hatalmas vasúti hálózatának, meg lehetett valósítani. Majd itt, majd ott akadt egy félig-meddig szándékos kis akadály a dolgoknak s a két villamos vasúti társulat péage-szerződésének a megkötése után is még két álló esztendő mult el, míg a két sinpárt összekapcsolták. Végre azonban mégis csak megcsinálták s most az a még az előbbinél is furcsább helyzet állott elő, hogy a sinek több, mint hat hét óta készen vannak, de — kocsikat nem indítanak rajta. Semmi néven nevezendő okát nem tudjuk ennek a késedelemnek. A budapesti közönség egészségi és kényelmi szempontjai sürögősen követelik, hogy a villamos közlekedést a már kész utvonalon megindítsák s ha már egyebet nem, de színházi vonatokat bocsássanak a közönség rendelkezésére. Ahhoz csak nem kell semmiféle adminisztratív előmunkát, hogy néhány villamos kocsit ezer méterrel odébb futtasanak. Reméljük, hogy a villamos vasutak intéző körei ezt a felszólalásunkat figyelmükre fogják méltatni.

**** A kecskeméti színház.** Megemlékeztünk róla, hogy *Kecskemét* városa felbontotta *Miscey* Lajos színházátval kötött szerződését s a *kecskeméti* színházra, a mely úgy építési szempontból, mint belső berendezésénél fogva is egyike az ország legszebb színházainak, pályázatot hirdet. Pályázó már is akadt kettő: *Feld* Mátyas, a *Városligeti Szinkör* derék igazgatójának a fia és *Mezei* Béla, a nyitrai színház igazgatója. A két pályázóval aligha lesz kimerítő a pályázók sora s ezek közt kétségtelenül a legkomolyabb és legszámbevehetőbb konkurrens *Kövesi* Albert, a *Kisfaludy-Színház* igazgatója lesz. Ugy vagyunk értesülve, hogy *Kövesi* Albert a kecskeméti *Nemzeti Színház*tal össze akarja kötni a budapesti *Kisfaludy-Színház*tal s mindkét színházban hat-hat hónapot töltene. *Kecskemét* városa nem oldhatná meg szerencsésebben színművészetének művészeti és anyagi kérdését, mintha ezt a tervet támogatná és színházát *Kövesi* Albert kipróbált és szakavatott kezére bízna. Egyrészt *Kecskemét*nek a fővároséhoz való közelsége, másrészt pedig az teszi nagyon ajánlatossá a tervet, hogy a kecskeméti színház megvalósításával fővárosi szinten álló társulathoz és jó repertoirehoz jutna. Egyébiránt úgy értesülünk, hogy *Kövesi*nek az életrelve terve, hogy a *Kisfaludy-Színház* s a kecskeméti *Nemzeti Színház*tal így összekapcsolassák, a város intéző köreiben a legkedvezőbb fogadtatásra talál.

**** Premier Kolozsvárott.** A kolozsvári nemzeti színházban a napokban került először színre *Fek* Richárdnak, a kolozsvári *Ujvéd* helyettes szerkesztőjének *Titánok* című egy felvonásos verses vígjátéka. A darabban, — amelynek színházi körökben nagy sikert jósolnak — a jobb szerepeket *Bihari*, *Nyárai*, *Leővey*, *Turcsányi* Olga, *Lackó* Aranka és *Komlóssy* Emma játsszák.

**** La Tosca Milanóban.** Puccini új operája, *La Tosca*, amely csak a napokban került először színre a római *Costanzi*-színházban óriási sikerrel, még ezen a héten a milánói *Scala*-ban is előadásra kerül. A dalmú utolsó próbáit a szerző maga vezeti.

**** Mahler Párisban és Pétervárott.** *Mahler* Gusztáv, a bécsi opera igazgatója, ajánlatot kapott *Párisból* és *Pétervárból* öt-öt filharmonikus hangversenynek a dirigálására. A tíz hangversenyért huszezer frankot ajánlottak neki, de igazgatósági elfoglaltságánál fogva nem fogadta el az ajánlatokat.

**** Duse Eleonora Münchenben.** *Duse* Eleonora, akinek egészsége teljesen helyreállott, a tavaszon ismét körutón lesz. A művésznő március első napjaiban kezdi meg vendégjátékait *Münchenben*.

**** A wiesbedeni díszelőadások.** A német császári, aki egy-két év óta nagy súlyt helyez a *wiesbedeni* udvari színházra, egy *berlini* távirat szerint elrendelte, hogy az ideai díszelőadásokat május közepén kezdjék. Az ideai *wiesbedeni* előadásokat még nagyobb fényvel fogják rendezni. Előadásra fognak kerülni *Weber Oberon*-ja, *Schiller Demetrius*-a, *Lortzing Cár és ács*, *Auber Fra Diavolo*-ja. Az előadásokon a császári pár is jelen lesz.

**** Bécsi operatársaság Berlinben.** *Streitmann*, a bécsi *An der Wien* színház neves tenoristája, egy bécsi opereti-ensemble-t szervez a jövő nyárra, amely egyik *berlini* színházban hosszabb ideig fog vendégszerepeltetni.

**** Uránia.** Ma délután a Ludoviceumnak és a közös hadsereg hadapród iskolájának 550 növendéke tisztjeik, tanárai vezetésével mellett jelent meg az *Uránia* külön előadásán. A program első száma *Transvaal* bemutatása volt katonai szempontokból. A *Vas* című előadás szintén nagyon tetszett. Az *Uránia* Magyarországi történetének demonstrálására készül. A szövetségünk megírására sikerült *Marczali*

Henriket megírni. A *Vas* előadását holnapról kezdve gyönyörű mozgófényképekkel élénkítik.

**** Az új An der Wien-színház.** A bécsi *An der Wien*-színházat tulajdonos-igazgatója, *Schönerer* kisasszony újjáépítteti. A színháznak az utcára eső homlokzatát egészen újra építik, míg az épület egyéb részét csak átalakítják. Az építést az ideai nyáron hajtják végre.

**** Nagy hangverseny a Telefon Hírműdobban.** A *Telefon Hírműdob* holnap (pénteken) este nagyobb szabású hangversenyt rendez előfizetői számára. A hangversenyben rész vesz *Kordán* Mariska, a nyilvánosság előtt oly ritkán szereplő kitűnő operanépszerű is. Kivülre közreműködnek még: *Almásy* Lola, a *Vigszínház* művésznője szavalattal, *Gröss* Adél és *Márkus* Aranka énekzámokkal. *Sej* Deszóné cimbalomjátékkal, *Caner* Lajos felfalással, *Dinno* Vilmos, *Odry* Zsuzs és *Manhet* Jacques énekekkel, végül *Weinbaum* Keresztély fuvolaszámokkal. Kezdeté fél 9 órákor lesz. Utána 11 óráig felültra *katonazene* és *cigányzene* lesz hallható a kagylókon.

A cenzura Nagyváradon.

Budapest, január 18.

Egyre hatalmasabb méreteket ölt a vidéken a mozgalom a fővárosban előadott szabados erkölcsű darabok ellen. Csak a minap keltett föl a *szegedi* színügyi bizottság határozata, amely szerint fölszólították az igazgatót, hogy a *Vigszínház* és a *Magyar Színház* műsorát mentül kevésbé tanulmányozza, az előadandó darabokról pedig előbb tegyen jelentést a bizottságnak. Ma pedig *Nagyváradon* hozott még szigorubb határozatot az oltani színügyi bizottság, amelynek mai üléséről a következőket jelenti *nagyvárad*i tudósítónk:

Nagyvárad, január 18.

Ma tárgyalták a színügyi bizottságban a *Somogyival* kötendő szerződést és a tanácskozás folyamán heves vita keletkezett a színházi cenzuráról. Az új szerződés egyik pontjában ugyanis kimondják, hogy az igazgató köteles a műsört felülbírálás céljából a bizottságnak előbb bemutatni, amely az erkölcsstelen irányzatú darabokat visszautasíthatja.

Ennek a pontnak a tárgyalásánál mindenekelőtt *Várad* Zsigmond szólalt föl, aki az ügyet a szabadelvűség szempontjából ítélte meg. Ebben a rendelkezésben a *cenzura behozatalát* látja, ami nagy visszacsúszást jelentene. Másrésztől megtörténhetné, hogy a bizottság kasszadarabot tilthatna be, ami az igazgató anyagi kárát okozhatná, pedig a színház nemcsak eszménynek szolgáló kulturintézmény, hanem üzleti vállalkozás is.

Rimler főkapitány elérkezettnek látja az időt, hogy az olyan erkölcsstelen irányzatnak, aminőt például az *Oztrigás Mici* képvisel, véget vessenek. Helyesli a *szegedi* színügyi bizottság határozatát.

Várad Zsigmond figyelmzett arra, hogy minő veszélyvel jár a cenzura. *Debrecenben* például betiltották *Thury* Zoltán: *Katonák* című nagyértékű színművét, amely művészi módon és erkölcsi szempontból ostorozza a militarizmust.

Mezey Mihály kifejti, hogy mennyire szükséges, hogy minden szerződésben a színügyi bizottság a *Magyar Színház* és a *Vigszínház* darabjai fölött a cenzura-jogot magának biztosítsa.

Erre *Várad* Zsigmond kijelentette, hogy ez utóbbi színházakra nézve ő sem ellenzi a cenzurát. Miután még többen felszóltak, a bizottság kimondta, hogy *elfogadja a cenzurát, amelyet azonban csak erkölcsi szempontból fog gyakorolni*. Közérkölcsebe és józólésbe ütköző darabok ellen ki fogja mondani vétőjét.

A *nagyvárad*i színügyi bizottság határozatához nekünk is van egy némely megjegyzésünk. Mindenekelőtt örvendünk, hogy a bizottság ilyen méltó szempontból nézi a művészet dolgait. Elvégre tudunk színügyi bizottságokról, ahol a bizottsági tag urak azzal merítették ki tevékenységüket, hogy szerződéskötések alkalmából bírálat alá vették a színésznők bemutatott arképeit azzal a kényuri léhasággal, amely ázsiai szatrapáknál nagyon stilszerű. Ennél a frivolitásnál sokkalta jobban tetszik nekünk a *nagyvárad*i színügyi bizottság retrográd lelkiismeretessége. A cenzura tagadatlanul sok veszedelmet rejt magában, de bizonyos, hogy mindenfelé a magyar vidéken ez idő szerint zendülni kezd a közönség izlése a fővárosból importált borsos színházi termékek ellen. *Sarcey* élete utolsó esztendejében jelen volt egy nagyon borsos vaudeville csufos bukásánál.

— Hála Istennek, — kiáltott föl az öreg, — az embereknek már nem kell a disznóság!

Ugyanez a fölkiáltás tolul ajkunkra, amikor most sorra kapjuk a tudósításokat, hogy a vidéki színügyi bizottságok állást foglalnak a trágárság ellen. Csakhogy nagyon kell majd vigyázni, hogy a cenzura rostáján csak a művésziellen frivolitás akadjon meg, ne pedig a művészi szabadság.

MŰVÉSZET.

□ **Eizottságok és művészet.** Régi dolog, hogy sok szakács előszoza a levest. De mert régi: nem oklunk rajta az emberek s a sok szakács csak tovább szozza a leveseit, legfőképp azt a levest, amelyen a művészet él. Már minden zsűiről, bizottságról, szak-körölről stb. bebizonyult, hogy munkájának eredménye legalább is problematikus. És akik ezt mondják, azok újra esattanós bizonyítékot kaptak a szent István bazilika építbizottságának tegnapi eljárásában. *Műfárgy*ról, pályázatról döntött ugyanis ez a bizottság, a döntés itt ma'dnem fizikai értelemben is vehető. A bazilika belső felépítésére — jó ideje már — dom-borműveket akart a bizottság szerezeni, még pedig pályázat útján. A beérkezett munkák azonban nem nyerték meg e zsűri tetszését (a zsűriben szak-emberek is voltak). Azt ajánlotta tehát ez a zsűri, hogy három pályázót kisebb versenyre hívjanak meg. Ez megtörtént, a három szobrász művei beérkeztek s a bizottság szemlélt tartott fölöttük. És — mint a könyvatos jelentés mondja — a bizottság egyhangulag oda is ítélte az egyik műnek a babért. Oda ítélte *qua* építő bizottság, a nélküli, hogy az elé a zsűri elé vitte volna, amelynek ajánlatára a szűkebb pályázatot elrendelték. Az építő bizottság bizonyára azt hitte magáról e rüpe percekre, hogy ért a szobrászathoz. Az eredmény az ellenkezőt bizonyítja. De hát minok is ítélne hozzáértő emberekből álló zsűri egy műtárgy felett? Kényelmesebb azt amugy suba alatt, bizottságilag elintézni. Nagyon valószínű, hogy Budapesten kívül csak *Abderában* fordulhatott elő ilyesmi.

FARSANG.

□ **A protestáns bál.** A Fővárosi Vigadó összes termeiben, e hó 20-ikán megtartandó protestáns bál iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik. A bálanyák és a gróf *Zay* Miklós országgyűlési képviselő vezetésével álló rendezőbizottság, fáradhatlan buzgósággal fejtenek ki a bál sikere érdekében. Belépőjegyek e hó 19-ikén és 20-ikán a Nemzeti Szállóban, a bizottság irodájában és a bál estjén a pénztárnál kaphatók.

□ **Az Atleta bál ismerkedési estje.** Tegnapi tartotta meg ismerkedési estjét az *Atleta bál* rendezőbizottsága az *Atleta kaszinó*ban. Az estélyen ott volt gróf *Andrássy* Géza, a M. A. C. elnöke is, akit a klub nagyszámában megjelent társai élénk ovációkkal fogadtak. *Vacsora* közben, amelyet a kaszinó gazdagon felkészített disztribúción tartottak, számos felkötött mondta. *Dr. Krasznay* Ferenc alelnök gróf *Andrássy* Gézát éltette, aki a február 1-én megtartandó bál sikerére írtette poharát. *Krepelka* titkár a sajtót ödvözölte. Közérkölcseket idézett elő *Rákosi* Viktor humoros felkötésből, amelyet — *Rádics* Béla pompás muzsikája mellett — nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a társaság a késő éjjeli órákig együtt maradjon.

□ **Az A. Gazdasszonyok Államos bálja.** A *Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete* az idén előkelő hírű *Államos bál*ját, február 11-én, a fővárosi vigadó összes termeiben tartja meg. Mint rendszeren, úgy ez alkalommal is a nagy tombola lesz az államosbál egyik vonzóereje, sok és értékes nyeresémtárggyal. A tombola intézését gróf *Bathányi* Gézáné, *Damjanich* Jánosné, *Hegedűs* Sándorné, és *Hollán* Ernőné elnökök felkérésére *Hállay* Ferenccé, *Hoffmann* Józsefné, gróf *Keglevich* Artúrné, *Medek* Vincéné, *Nagy* Sándorné, *Szokolay* Kornélné, *Vajda* Károlyné urasszonyok választmányi tagok vállalták magukra. Tombola asztalaiknál a fővárosi úri társaság sok szép asszonya és leánya fog segídekezni. A mulatság jóvedelme a *Gazdasszonyok* árvaházának javára fog szolgálni.

□ **A jogászbál rendezése a meghívókat már szétküldte és felkeri mindazokat, akik meghívókat tévedésből mindaddig nem kaptak, hogy forduljanak a bálbizottság irodájához, amely január 24-ikéig a Joghallgatókat Segítő Egyesületében (Központi Egyetem), január 25-ikétől a Nemzeti Szállóban (Váci-utca) lesz. Ugyanott lehet a bál jegyeket is megváltani. A jogászbál január 27-ikén a *Royal*-szálló termeiben lesz s az előlekebből ítélve fényesen fog sikerülni. Az izléses táncrend nagy meglepetés lesz.**

□ **A budapesti iparosképző protestáns egyet. január 20-án, szombaton, saját egyeteli helyiségében (VIII. Alföldi-utca 13. sz.) tréfás jelmez-estélyt rendez.**

SPORT.

□ **Nizzai löversenyek.** A nizzai januári meeting mai harmadik napjának főversenye a 10.000 frankos *Prix du Prince de Monaco* volt. A 3400 méteres akadályverseny-handikapet távirati jelentésünk szerint *Merry Boy* nyerte meg, mely harmadik lett az első napi monakói gátversenyben. Második lett az ötéves *Crabe*, harmadik a hatéves *Arcadie II*. A verseny eredménye kisebb meglepetésszámba ment, mert a totalizátor a győztesre 37 frankot fizetett tizért. Helyre a kvóta 36, 91 és 82 volt. A nizzai versenyek iránt való rendkívüli érdeklődést mutatja.

hogy a mai főversenyben, akadályverseny létere is nem kevesebb, mint tizenöt ló futott.

Kinszky Zdenkó marad. Gróf Kinszky Zdenkó mégis megmarad sportsmannek, dacára annak, hogy gondnokság alá helyezték, s chlumetzi híres ménésének száz darab telvér lovára kitérték az árverést. Ugy volt, hogy végleg visszavonul a turfól, amíg most egyszerre ki nem tűnik Heath trainernek a listájából, hogy gróf Kinszky Zdenkónak tizenhat lovát idomítja. A lovak közt van *Ilis*, *Honour Bright*, a pardubitzai nyerő, *Slava*, továbbá *Mador*, a többi obszkurus hároméves és még obszkurussabb pedigréjú kétéves. A gróf lovai Oborai ménés alnév alatt fognak futni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A februári esküdtbírák.** Az esküdtek névsorát kisorsoló bizottság ma délelőtt Zsitvay Leó elnöklésével tartott nyilvános ülésén kisorsolta a februárban ítélkező esküdtek névsorát. A bizottságban a törvényszéket *Leuk Gyula* táblai bíró és *Cseke Kálmán* törvényszéki bíró, az ügyészéget *Geguss Gusztáv* főügyész helyettes, az ügyvédi kamarát *Friedmann Bernát* dr. képviselte. Jogvédő dr. *Krenedics Gyula* volt. Az elnök az ülés tárgyát terjesztette röviden elő, ezután dr. *Friedmann Bernát* kérdésére hosszabb idő után elhatározta, hogy a sorsolás a januárba kisorsolt esküdtbírák, bár még eddig nem teljesítettek semmiféle szolgálatot, mentességét élveznek s nem kerülnek sorsolás alá. Azután megejtették a sorsolást. Rendes esküdtbírák lesznek februárban:

Nérey Ödön, a Pónix biztosító titkára, *Haidinger* Gábor vaskereskedő, *Kanyó Sándor* háztulajdonos, *Főző Marton* háztulajdonos, *Ujváry István* teáros, *Pazar Károly* bankhivatalnok, *Hüttler Tivadár* szappangyáros, *Schön Adolf* betonvállalkozó, *Peregriny János* dr. gyorsíró, az országos képtár titkára, *Róna Imre* fogtechnikus, *Köbler Károly* nyugalmazott államhivatalnok, *Kausser Károly* háztulajdonos (mert rokonságban van *Köbler Károly*lyal, törölték, *Lissak Armin* nyugalmazott államvasuti főmérnök), *Förfi Gyula* kalapkereskedő, *Ferenec Imre* építőmester, *Fürst Antal* háztulajdonos és zabkereskedő, *Frey Gusztáv* juttagyári irodalmónk, *Ursam Károly* magánzó, ifjú *Pint Jakab* gépészmérnök, *Lokota Adol* nyugalmazott kataszteri főmérnök, *Bálint Sándor* légiügyi igazgató, *Messig Gyula* kereskedő, *Hegedűs Lajos* fűszerkereskedő, *Kinty Gyula* fűszerkereskedő, *Luka László* rövidárkereskedő, *Lill Tivadár* irodalmónk, *Schubert Sándor* mészáros, *Krellnitz Ödön* kályhámester, *Mallavits Ignác* gazdasz. dr. *Salgó József* ügyvéd, dr. *Kreisz Rezső* kereskedelmi kamarai titkár. Az átmeneti satóügyekre a tizenkét esküdt visszavethetése céljából, hogy a 36 szám teljes legyen, kisorsoltak még hat esküdtet, akik a folyamatban levő sajtóügyekben itélkezni fognak. Ezek a következők: *Mechlovits Béla* kalapos, ifj. *Márki Pál* háztulajdonos, *Geller József* könyvkötő, *Todorosku Pál* háztulajdonos, *Tóth Imre* fűszerkereskedő, *Holländer Bernát* gondnok. Pótesküdték lettek: *Sváb Gyula* gazdálkodó, *Wedder Armin* kereskedő, *Förster Konrad* vendéglős, *Kéler Napoleon* építész, *Huljansz Károly* magánzó, dr. *Halász Frigyes* ügyvéd, *Wolf Simon* hentes, *Gundl János* szakács, dr. *Légrády Imre* nyomdatulajdonos, *Hess Izidor* kereskedő.

§§ **A Pál Sándor levele.** Pál Sándor hónapokig dolgozott azon, hogy báró *Üchritz* Zsigmondnak József-utcai telkét valamilyen módon eladja. Sokat járt ebben az ügyben *Brázay Kálmán* országgyűlési képviselő házához, s egyre reménykedett, hogy az üzletből szép provizóhoz juthat. Brázay végre is kijelentette, hogy nem reflektál az ügynek ajánlataira. Pál Sándor minden reménye szertefoszlott ezzel a kijelentéssel és elkeveredésében olyan levelet kezdett írogatni Brázaynak, amelyekben botránnyal, sértéssel fenyegetőzött, ha Brázay nem fizeti meg neki ötven forintnyi költségeit. Brázay végre megunt a dolgot s Pál Sándort zsarolás vétésének a kísérletéért vád alá helyezték. A mai tárgyaláson Brázay kijelentette, hogy amennyiben Pál ur belátja, hogy jogtalanul sértette s ha bocsánatot kér, tekintettel ideges állapotára s szorult anyagi helyzetére s előkelő anyafiságára, a panaszt visszavonja, illetőleg nem kéri Pál Sándor megbüntetését. Brázay Kálmán még azt is kijelentette, hogy hajlandó Pálnak még ötven forintot is adni, ha azt illő formában, akár mint ajándékot, akár mint anyagi segítséget kéri.

A vádlott avval védekezett, hogy ő rászolgált az ötven forintra, mert sokat fagadozott a dologban s nem ő az oka, hogy a vásár dugába dől; egyébként azonban belátta, hogy hibázott és nagyon sajnálja az esetet. A bizonyító eljárást evvel befejezték és Pál Sándort zsarolás kísérletéért husz frt pénzbüntetésre ítélték.

§§ **Testvérek.** *Tóth János* munkás ember vendégségbe hívta *Tóth Sándort*, aki, hogy a társaság minél vigább legyen, elvitte magával az öcsösét is. A vacsora után, azon jöcimen, hogy teáznai is kell, a társaság elfogyasztott tizenhárom deciliter rumot s így nem csoda, ha a két testvér között éjfélután verekedés támadt, melynek hevében *Tóth József* kiábrándította kését s öcsését, *Tóth Sándort* melibe szarta,

ugy hogy rügtön kiszenvedett. A budapesti törvényszék *Tóth Józsefet* halált okozó súlyos testi sértés bűntettéért három évi börtönrre ítélte. Ezt az ítéletet a királyi ítélőtábla is megerősítette.

§§ **Mi velünk végeztek.** A zsebelyi méregkeverők előtt tegnap hirdették ki Temesvárott a Kuria ítéletét. Az elítéltek némán fogadták az ítéletet, csak *Korin György* szólt oda *Nikodém Máriának*:

— No, mi velünk végeztek...

Korin György tegnap este óta egyre sir. *Nikodém Mária*, aki két embert küldött a másvilágra s akit életfogytiglani fegyházzal büntettek, egyik ájulásból a másikba esik. A többi három gyilkos asszony csendes megadással tűri sorsát s el van szánya a tizenhárom évi raboskedésre.

§§ **Átcsatolt községek.** Az igazságügyminiszter rendelete alapján, a pécsi törvényszék területén belül, a dáradi járásbíróhoz tartozó *Bodolya*, *Kisfalud*, *Hercegi-Márocs* és *Darász* községeket törvénykezési tekintetben a mohácsi királyi járásbíróhoz, ugyis mint telekkönyvi hatóság területéhez csatolták.

TÁVIRATOK.

Eécs, január 18. *Ó felsége*, *Lipót* bajor herceg kíséretében este ide visszatért a neubergi vadászatokról.

Róma, január 18. *Farini*, a szenátus volt elnöke, ma meghalt.

Pétervár, január 18. Egyenmely lap jelenti, hogy az orosz kormány visszavonta azt a rendeletét, amely szerint zsidó katonák nem lehetnek altisztek. Ez a rendelet 1885-ből való.

Kiel, január 18. Egy torpedónaszádon *Kretsmann* hajótitkár elkapta a gép szíjja s a boldogtalan ember fejét elszakította a törzsétől.

Az osztrák belvizsálya ellen.

Bécs, január 18. A kereskedelmi és iparkamara egyhangulag oly határozati javaslatot fogadott el, mely sajnálkozását fejezi ki a belpolitikai viszonyoknak a monarchia gazdasági helyzetére gyakorolt káros hatása és a monarchia másik felével való állandó alkotmányos viszony hiánya, valamint az ez által okozott gazdasági stagnáció felett. A kamara a legsürgősebb szükség követelményének mondja, hogy a rendezett állami viszonyok helyreállítására és az uralkodó gazdasági inség elhárítására az ausztriai nemzetiségi kérdés végleges megoldásra jusson és hogy végre gazdasági politikát kövessenek.

A francia kormány és szocialisták.

Páris, január 18. A képviselőházban ma *Dejeante* (szocialista) a legutóbbi belföldi sztrájk ügyében interpellál és felpanaszolja, hogy a vállalkozókat a hadsereg és a hatóságok támogatják. Szemére hányja a kormánynak, hogy a sztrájkolókat megakadályozta abban, hogy Párisba menjenek.

Gay a st.-etiennai sztrájkjal foglalkozik és felülcsé teszi a kormányt az e hó 4-iki rendezavarásokért, melyeket tölensége előidézett. Megtámadja *Millrand* kereskedelmi minisztert, mert a sztrájkolókat erőszaki támogatásban részesítette.

Mitrand kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy St.-Etienneben abból a célból járt közbe, hogy a munkásoknak baleset biztosításáról szóló törvény alkalmazásáról felvilágosításokat adjon. (Tetszés.)

Waldeck-Rousseau miniszterelnök felolvassa a Loire-megyé prefektusának adott utasításokat, melyek kötelességévé teszik, hogy tisztelje egy sztrájk jogát, mint a munka szabadságát is. A miniszterelnök megjegyzi, hogy hasonló jelentőségű sztrájkot sohasem vezettek több okossággal és hidegvérrel. Elismeréssel adózik a munkás-szindikátusnak, mely a sztrájkokat szabályozza és vezeti. (Hosszantartó éljenzés.)

A vitát berekesztették. A képviselőház ezután 329 szavazattal 74 ellenében el fogadta a miniszterelnök által is helyeselt oly napirendet, mely helyesli a kormány magatartását és nyilatkozatát.

A svéd trónbeszéd.

Stockholm, január 18. A király ma nyitotta meg az országgyűlést trónbeszéddel, amelyben mindezeket kiemelte az egyesült királyságok valamennyi idegen hatalmassággal való barátságos viszonyát. Azután azt mondja a trónbeszéd: Békeszeretetének újabb bizonyítékát adtam önöknek, amidőn rendkívüli képviselőt küldtem ki a múlt nyáron a hágai konferenciára. Az ott létrejött megállapodások újabb lépést jelentenek a háborúval szükségszerűen járó bajok csökkentésére. Ez a konferencia kilátást nyújt arra is, hogy ezentúl a nemzetközi nézetellentétek békés uton lesznek szabályozhatók. De e kérdés lehető legkielégítőbb megoldása mellett egy ország sem ment attól a kötele-

ségtől, hogy a maga védelmére gondoljon, mert egy nép léte vagy nem léte soha sem lehet valamely választott bíróság ítéletének a tárgya. Epp úgy az ilyen választott bíróságok intézménye egy országot sem oldhat föl azok alól a kötelezettségek alól, amelyeket a semlegesség fenntartása reá ró.

A trónbeszéd azzal a kivánsággal végződik, hogy a két testvérkirályság az új évszázadban némely muló nézetellentétek ellenére is mind szorosabban egyesüljön.

A trónbeszéd után *Gusztáv Adolf* herceg, a trónörökös legidősebb fia, letette az esküt az országgyűlés színe előtt.

Spanyolország adósságai.

Madrid, január 18. *Villaverde* pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a minisztertanács elé, amely az összes államadósságok egyesítését rendeli a külföldi lebélyezett adósság kivételével. A törvényjavaslatot legközelebb a kamara elé terjesztik.

A nyílt ajtó politikája.

Washington, január 17. A külügyminisztérium fenntartás nélkül közli, hogy egy európai nagyhatalmasságtól sem kapott olyan jegyzéket, amely követeléseket tartalmazott volna a Kínára nézve megszabott politikát és a Fülöp-szigeteket illetően. Amennyire kibapatolható volt, az európai hatalmasságoktól származó közlemények határozottan kedvezők az Egyesült-Államoknak Kínát illető javaslatára s hogy a nyílt ajtó politikájára vonatkozó tárgyalások teljes sikere biztos legyen, nem kell egyebet tenni, mint két vagy három, határozatlan szövegeztet jegyzéket váltani, amelyek a megegyezésnek teljesen végleges alakot adnak.

Árviz.

Frankfurt, január 18. Németország déli és nyugati részeiben árviz pusztít. A Rajna és mellékfolyói erősen megdagadtak. Heilbronnál a Neckar kiöntött. A záporosó még növeli a veszedelmet.

Dán gyarmatok eladása.

Washington, január 18. Több jel arra vall, hogy a kormány komolyan foglalkozik Dán-Nyugat-India megvételének kérdésével.

A közszen-krisis.

Bécs, január 15. Mindenfelől jelentik, hogy a sztrájk terjed. A szénhiány most már olyan nagy, hogy az iparvállalatok legközelebb megakadnak.

Mährisch-Osttau, január 18. Ma délelőtt nagy tüntetés volt. Több száz munkásnő az igazgatósági palota elé tódult és tiltakozott a bérlévonások ellen. Hiába szólították föl a csendőrök a tüntetőket, hogy széledjenek el s amikor a zavar nőtt, közbűk ugrottak. Egy 16 súlyosan megsebesített egy asszonyt. A bányászok közt nagy az elkeveredés. A gróf *Larisch-féle* tárnák munkásai csatlakoztak a sztrájkolókhöz.

Közgazdasági táviratok.

London, január 18. Az angol bank a leszámítolási kamatlábát 5%-ról 4 1/2%-ra szállította le.

Berlin, január 18. (*Gabonapiac*). Az irányzat kedvezőbb, észak-amerikai jelentésekre megszilárdult. Buza és rozs a szállítási üzletben 1/4-1/2 márkával emelkedett. Zab változatlan, csöndes. Az idő enyhe.

New York, január 18. (*Terménytőzsde*). (*Zárlat*) *Gyapot*: Newyorkban helyben 7.75. (7.1/16). Február 7.39. (7.32). Áprilisra 7.41. (7.36). New-Orleansban helyben 7.50. (7.38). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphianban 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.—. (11.—). Credit Balances at Oil City 16.6. (16.6). — *Zsir*: Western steam 6.20. (6.25). Robe és Brothers 6.40. (6.50). — *Tengeri irányzata szilárd*. Január —. —. —. —. —. —. Májusra 39.3/4. (39.3/4). Juliusra —. —. (—). —. —. —. Buza irányzata szilárd. Piros őszi helyben 73.1/2 (73.1/2). Január —. —. (—). —. —. Májusra 72.7/8. (73.1/4). Májusra 71.3/4. (72.1/4). Juliusra 71.7/8. (72.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.—. (3.—). — *Karó*: fair Rio 7. sz. 8.1/2. (8.1/2). Február 7.05. (6.90). Áprilisra 7.20. (7.—). — *Liszt*: Spring Wheat clear 2.65. (2.70). — *Cukor*: 3.15/16. (3.7/8). — *On*: 27.65. (26.75). — *Réz*: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

New York, január 18. (*Értéktőzsde*). Váltó Londonra 4.88. Váltó Berlinre 95.—. Ezüst 59.3/4.

Chicago, január 18. (*Terménytőzsde*). (*Zárlat*). Buza irányzata szilárd. Január 62.25. (62.50). Májusra 65.50. (65.7/8). — *Tengeri irányzata szilárd* Májusra 33.50. (33.3/4). — *Zsir*: Január 5.80. (5.85). Májusra 5.97. (6.02). — *Szalonna short* clear 5.90. (5.90). — *Sertésus*: Január 10.57. (10.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

+ **A boldog újév.** Párisban az idén öt millióval emelkedett az újévi kártyák száma. Mult esztendőben huszonegy millió névjegy érkezett Párisba, az idén körülbelül harminc millió. Az újévi levelezés kezelésére a párisi postabirodalom kétszázhatvan asszonyt és hatvan férfit alkalmaztak, a rendes személyzetet kivül. Érdekes, hogy Franciaország összes vidéki városában az újévi üdvözlő kártyák száma nem haladta meg a husz milliót.

+ **Szabott ár.** Kocavadász (a hajtóhoz, akinek lelőtte az egyik fülét): No mennyi fájdalompénz jár érte?

A hajtó: Hát instálom, mindig tizenöt pengőt fizettek az urak a fülemért!

Napirend.

Naptár. Péntek, január 19. — Római katolikus: Kanut kir. — Protestáns: Piroks. — Görög-orosz (január 6.) Iván. — Zsidó: Széth 19. — A nap két 7 óra 26 perckor. — Nyugszik délután 4 óra 23 perckor. — A hold két délután 8 óra 35 perckor. — Nyugszik délelőtt 8 óra 36 perckor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. V fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottságnak ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

Művészeti bonctani előadás (IX., Tüzoltó-utca 58. sz. a.) a bonctani intézetben.

A Technológiai iparmúzeum szakelőadás este 7 órakor. A Szabad Lyceumban a műegyetem pótlóépületében (VIII. Eszterházy-utca 1/3) délután 5 órakor. Dr. Joannovics György: A nyelvészet köréből; 6 órakor dr. Berend Miklós: A diphtéria mai gyógykezelése és az elérhető eredmények.

Nemzeti Múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

A Műcsarnok téli tárlata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépődíj 1 korona.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 2—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti miniatúr és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 2-től 5-ig, vagy 6-ig. — A Magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetésével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legelőbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Ettermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda. Disztes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpárterem.

Öreg asszony nem vén asszony.

(41)

— REGÉNY. —

Irtá: GEROLAMO ROVETTA.

— Terringett! Nyugtalanul és csodálkozva sietett Céciliához felvilágosításért. Haragosan rivallt rá a grófné, hogy Prandino nem titkára és őt ne vonja senki felelősségre.

Ilyenformán történt Floriánál is. Az őrnagy, aki Eliza mellett helyezkedett el, meg sem várta, míg a társaság tagjai a pincért hívják, hanem előbb a hölgyektől és azután mind egyiktől egyenként megkérdezte, hogy mit akarnak rendelni és ezek szerint adta ki parancsait. Világos jel volt ez arra nézve, hogy meg akarja vendégszolgálni az egész társaságot. Prandino, ámbár égező szomjúságot érzett, vetélytársától semmit sem akart elfogadni. Miután a boldogtalan emberek rendszerint értik egymást, mely rokonszenvet kezdett érezni szegény Yamagata iránt, aki mindenkivel elhanyagolva, buskomolyan ült az asztal sarkán.

Mikor Prandino az ijedségtől, melyet Gagio eltűnésén érzett, kissé magához tért, megfogadta, hogy nem fog Elizához egy szót sem szólni, nem is ül melléje. Így fogja megbüntetni azért a vérlázító páros kirándulásért, amit Eliza az őrnaggyal elkövetett. Csakhogy az a kifizetett ebéd, meg az őrnagy gavalléros viselkedése a kávéházban, alaposan elvették a bátorságát. Semmi kedve sem volt tovább is érzékenykedni. Mikor a szálloda felé indultak, karját nyújtotta Elizának, még pedig olyan energikus módon, hogy a grófné nem utasíthatta vissza.

— Megígérted, hogy Velencében jól fogod magad viselni, hogy sohasem fogsz féltékenységre okot szolgáltatni — meg is esküdtél reá, — köszönöm, hogy ilyen szépen megtartottad a szavadat.

Prandino keserűn nevetett, és azt várta,

Potanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujjonnan berendezett fényes éttermek.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szólások hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1900. január hó 15-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 1,352,872.000 K. (— 63,066.000 K.); ércéremkészlet 1,167,058.000 K. (+117,430.000 K.); váltótárca 383,502.000 K. (— 61,295.000 K.); lombardüzlet: 58,457.000 K. (— 17,425.000 K.); adómentes bankjegyforgalom: 136,216.000 K. (+82,446.000 K.)

Kamatlábelszállítások. Londonból jelentik, hogy az Angol bank a kamatlábat 5%-ról 4½%-ra szállította le.

Berlnből táviratozzák, hogy a svájci kiboocsátó bankok a hivatalos kamatlábat 6%-ról 5½%-ra szállították le.

Magyar szén Ausztriában. Az ausztriai nagy szénkészlet nálunk is érezhetővé vált, mert néhány nap óta a nagyobb magyar bányatársaságokhoz mindenfelől azt a kérdést intézték, nem volnának-e abban a helyzetben, hogy az ausztriai szénkészlet készleteikkel csökkentsék. Ezek a készletek nem túlságosak, mert a legtöbb társaság az ipar pangása következtében redukált eszközökkel dolgozik, de a munkát bármely pillanatban fokozhatja. Az Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság, a Déli Vasut és egy nagy szénkereskedő cég a salgótarjáni kőszénbányával megegyezésre jutott, amelynek értelmében a társaság naponként 27 vagon szén szállít Bécsbe. A társaság ezt a mennyiséget fokozni akarja és éppen ezért kérdést intézett a Magyar Államvasutakhoz, hogy nem szállíthatna-e ideiglenesen le a részére szállítandó mennyiséget. Az Államvasutak igazgatósága azonban, éppen azért, mert az osztrai kerületből nem kap szén, ennek a kérésnek nem tehet eleget. Az Államvasutak különben már a legközelebbi napokban a nemzetközi gyorsvonatokat, amelyeknek eddig kizáróan porosz és osztrai szén használtak, salgótarjáni, dorogi és urikányi szénrel fogja feltölteni. Az Osztrák Magyar Államvasut Társaság a kereskedelmi minisztériumtól az Ausztriába szállítandó szénállományokra refakciót kért. Ugyanezzel a kéréssel fordult a Magyar Általános Kőszénbánya Társaság is a minisztériumhoz. A jelenlegi szénkészlet következtében a Salgótarjáni Kőszénbánya Társaság és Petrozsényben a termelést száz vagonra

akarja fokozni. A tati bányák már hónapok óta nagyobb üzemmel dolgoznak. A Neue Freie Presse értesülése szerint Dr. Wittek, az osztrák minisztertanács elnöke Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter Bécsben való időzését arra használta fel, hogy a magyar kormány mértékadó tagjaival a szénkészlet kérdését tárgyalja. A magyar kormány minden lehetőséget megtesz, hogy Ausztriának szénrel való ellátását tarifáris és egyéb kedvezményekkel elősegítse. A kereskedelmi miniszter a pécsi és salgótarjáni, valamint a többi magyar szénbányákból származó szénnek Bécsbe való szállítására a direkt kedvezményes tarifát léptette életbe.

A család bukások. Plösz Sándor igazságügy-miniszter ma számos budapesti nagykereskedő küldöttségét fogadta, amely sürgős és szigorú orvoslást kért a fővárosban és a vidéken mindinkább szaporodó csalárd üzlettruházások és eladások ellen. — A küldöttséget, amelynek tagjai: Baron Adolf, Deutsch Dezső, Eppinger Károly, Kálmán Lipót, Márkus Zsigmond, Neufeld Adolf, Popper Károly, Szendrői Sándor és Wollitz Vilmos nagykereskedők voltak, dr. Márkus Adolf budapesti ügyvéd vezette. — Dr. Márkus hosszabb beszéddel hívta fel a miniszter figyelmét arra a számtalan visszaélésre, amely ezen a téren mindinkább elharapódik, felelőtlően, hogy csak az utolsó negyvenöt órában Budapesten nem kevesebb, mint tizenkét olyan üzleteladás történt, amely egyenesen a hitelezők kijátszását célozta és eredményezte, a nélkül, hogy bíróságaink megfelelő oltalmat nyújtanának a megkárosított hitelezőknek. Ezután emlékiratot nyújtott át a miniszternek, amely részletesen feltünteti azokat a milliókra menő károkat, amelyeket ezek a csalások a kereskedelemlnek és hitelnek okoznak.

Az igazságügyminiszter a küldöttséget szokott előzékenységgel fogadta és kijelentette, hogy nemcsak tudomás van ezekről az üzlemlokról, hanem a kereskedelmi miniszterrel együtt elhatározta egy kereskedelmi törvénynek az üzlettruházásokra vonatkozó szakaszának módosítását, mint pedig a káros hitelügyletek csódon kívül való megdumálásának törvényes szabályozását. Az erre vonatkozó javaslat munkában van és reméli, hogy mihamarabb a törvényhozás elé kerülhet. Addig is komolyan fontolóra veszi a királyi ügyészség utasításának kérdéséről és amit törvényes hatáskörében ebben az irányban megtehet, az iránt a legürgebben fog intézkedni.

Akkumulátoros kocsik az államvasutakon. A magyar kir. államvasutak igazgatósága akkumulátoros motorokcsival próbameneteket tettett oly célból, hogy első sorban az elektromos vontatáshoz különböző körülmények között szükséges munkamennyiség meghatározható legyen. A kísérletek kedvező eredményei alapján az igazgatóság az akkumulátorok fenntartási költségeinek magasságára nézve kívánna tapasztalatokat tenni s minthogy ez csak rendes üzembelyezés mellett történhetik, engedélyt kért a kereskedelmiügyi minisztertől, hogy az akkumulátoros vontatásnak megfelelő kocsit építtessen és azt egyelőre rendes üzembe helyeztesse. A miniszter megadta az engedélyt az akkumulátoros motorkocsik beszerzésére.

hogy Eliza szokásához híven szemrehányásokat fog tenni. Várta, hogy érzékenyen, bolondnak mondja, hogy elviselhetetlen modorúnak, igazságtalannak korholja és hogy majd azzal fejezi be, hogy ezek dacára is csak szeretni tudja.

Csakhogy mi történt? Nem az, amit várt. Eliza lehajtotta a fejét és Prandino meghallotta a sóhaj, mely a grófnő melléből szakadt.

Prandino izgatottan nézte és hevesen kérdezte:

— Miért usztál ki negatív az őrnaggyal olyan messzire? —

Kérdése inkább szomorúan panaszos, mint szemrehányó volt.

Eliza némán sóhajtott.

— Szent isten! — Mi történt? — Szólj! — Beszélj, mert meghalok!

— Meghalni? Te? — Oh, te nem fogsz meghalni, fiatal vagy, előttem a jövő — aztán meg — hiszen te férfi vagy — ez már elég mond, míg ellenben én —

— Az isten szerelméért mi történt hát?

— Semmi — semmi — csak csillámpulj!

— Mi történt? Szólj! —

— Nem! Most nem! Nem vagyok reá képes — Vannak az emberi életben kényszerűségek, melyek előtt meg kell hajolni — — coüte que coüte!

— De én nem engedem — — kiáltott fel Prandino.

— Ne legyen gyermek és ne csináljon itt jeleneteket!

Ezzel az energikus hanggal vágta el Eliza szerelmesnek szavát. Csak mikor látta, milyen bánatos szemekkel nézi őt, lágyult el egy kicsit és hízkeldeve szólt:

— Megígérem, hogy holnap mindent elmondok — — csak kérlek mindenre, ami szent, légy nagylelkű és ne tégy még boldogtalanabbá, mint amilyen már így is vagyok — — Arra gondolj, édes fiam, hogy téled várok biztatást, vigasztalást és bátorítást!

Prandino halotthalványan, fakóra vált arcával bámult reá. Képtelen volt egy szóval is feljelni, Eliza megállt, hogy megvárja Céciliát és az őrnagyot, akik kissé elmaradtak.

Az éjszakai Prandino nagyon rosszul telt. Egy pillanatig sem volt kétségben az iránt, hogy Eliza és az őrnagy megállapodásra jutottak. Kinyitotta az ablakot, kitaszította az ablakszárnyakat és egy darabig ott állt, az ablakhoz támaszkodva. A messzeségből, a háztetők mögül, ide látszott a gázlámpától megvilágított Laguna egy része. Prandino olyan mohón szivta magába az éles, sós, tengeri levegőt, mintha minden kortya méreg lett volna.

— Átkozott Velence! Miért is nem maradtam Vicenzában, most nem kellene annyit szenvednem!

Feje égett, a szíve csordultig volt, de sirni nem tudott — — úgy érezte, mintha egész belseje egy könnytenger volna: mégsem tudott magának utat törni egyetlenegy sem. Jobb is lett volna sokkal, ha jól kisírhatja magát.

Sokáig állott így, aztán becsukta az ablakot, eloltotta a gyertyát, lefeküdt. Azt hitte, most megnyugszik egy kicsit, de még nyomorultabbnak, boldogtalanabbnak érezte magát, mint az imént. A 40-es számot a 43-as számú karjaiban vélte látni és fölizgult képzeletében a 40-est sokkal felébbnek, sokkal szebbnek, a 43-ast pedig sokkal feketébbnek, sokkal őregebbnek és sokkal csunyábbnak látta, mint valaha. Szegény fia nyögve hanykódolt az ágyon és a moszkító, melyek a nyitott ablakon, a világosságától odacsalva, a szobába röpültek volt, csak fokozták a boldogtalanság fin kinjait és izgatottságát.

Oh jaj! Csak ne lett volna olyan szegény — — holnap, igen-igen még holnap feleségül vette volna! Csakhogy kétszázötvenöt lírával bizony nem gondolhattott arra, hogy családot alapítson. Furcsa szerep jut majd neki Vicenzában, ha híre fut, hogy az őrnagy Elizát feleségül veszi.

(Folytatása következik.)

A Kőbányai Király-szertőző részvénytársaság igazgatóságának fáradozásai, hogy a társaság pénzügyi helyzetét rendezze, minden irányban eredményre vezettek. Ugy a pénzügyminisztérium, mint az érdekelt bankok előkézenyen teljesítették az igazgatóság kívánatait és így a társaság fennállása biztosítva van és ügyleteit minden fennakadás nélkül tovább vezeti.

A munkaközvetítő intézet. A február elsején életbe lépő ipari munkaközvetítő intézet választmányába az intézet ügyviteli szabályzata értelmében a budapesti ipartestületeknek négy munkaadó tagot van joguk választani. Ennek a választásnak a vezetését a kereskedelmi miniszter az Országos Iparegyesületre bízta. Az egyesület e végből meghívta az összes Ipartestületek egy-egy képviselőjét közös értekezletre, melyet tegnap tartottak meg *Matlekovits* Sándor, az iparegyesület végrehajtó bizottsági elnökének vezetése mellett. A megbízottak egyhangúlag *Cserna* Lajos szabót, *Marton* Lipót cipészt, *Melko* Bertalan szíjgyártót és *Sárkány* Ferenc kádárt választották meg a munkaközvetítő intézet választmányába.

A sertésvesz oszlokkése. A legutolsó állategészségügyi kimutatás szerint hazánkban most már csak 508 koszegben van sertésvesz. Nyáron majdnem háromszor ennyi koszeg volt fertőzve. Az állategészségnek erre a kedvező javulására támaszkodva, a földmiveltésügyi miniszter leiratott intézett a gazdasági egyesületekhez és a törvényhatóságokhoz, figyelmeztetve azokat a védekezési eszközöket, amelyekkel beartásával a gazdaközönség maga is hozzájárulhat a járványban csökkentéséhez, hogy állatforgalmunkat és kiviteltünket is lehessen lebonyolítani.

Gróf Bánky árverése. *Lócséről* jelentik, hogy a rozsnói takarékpénztár *Zichy-Ferraris* Lajos és *Manó* grófnaknál levő 10,000 forintot követelésének biztosítása céljából a grófkól *szomolnok*i bányára végrehajtást kért. Az árverés tegnap volt a löcsői telekkönyvi hivatalban és ez alkalommal báró *Rothschild* megbízottja a bányaműveket 60,000 forintért megvette.

Állatbeteleit tilalom Ausztriába. A sertésvesznek osztrák területre történt behurcolása miatt, a sertésnek Ausztriába bevitele jelenleg a következő magyarországi területekről tilos: *Bács-Bodrog* vármegye topolyai járásából, *Csanád* vármegye központi járásából és *Makó* városból, *Győr* vármegye pusztai, sokorodalmi és tósziget-oszilközi járásából, *Hont* vármegye szobi járásából, *Moson* vármegye rajkai járásából, *Nógrád* vármegye nógrádi járásából, *Pozsony* vármegye feisó-csalóközi és pozsonyi járásából, *Somogy* vármegye nagyvadi járásából, *Sopron* vármegye soproni, kismartoni és nagymartoni járásából és *Kis-Marton* r. t. városból, *Szabolcs* vármegye kisvárad járásából, *Torontál* vármegye török-kanizsai, nagy-kikindai, periamosi, török-becsei és zombolcai járásából, valamint *Nagy-Kikinda* rendezett tanácsú városból, *Vas*-vármegye kőszegi, sárvári, szentgöthárdi és vasvári járásából és *Középváros*ból, *Zala*-vármegye csakornyai és perlaki járásából, továbbá *Fiume*, *Győr*, *Pozsony*, *Sopron* és *Szeged* önálló törvényhatósági joggal felruházott városok területéről.

A ragadós száj- és körmőfájás miatt tilos a hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitele *Nyitra*-vármegyének az Ausztriával szomszédos szakolcai járasa egész területéről és *Szakolca* városból. A sertésvesz miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitele *Moson*-vármegyének az Ausztriával szomszédos *nezsederi* járasa egész területéről.

Méhészkedjünk. *Horváth* Jánosnak a *Szent-István*-Társulat kiadásában megjelent 83 lapra terjedő, rajzkolát ellátott, közhasznú művének ez a címe: *A Stephaeum-nyomda által csinásott kiállított könyveszeke ára 16 krajcár.*

Szeszárak. A kontingens nyerszesz ára *Buda*-*pesten* 36.— korona pénzben, 36,50 korona áruban. *Bécsben* a kontingentnél kész áru 38,50 korona pénzben, 39,20 korona áruban.

Lóvásár. A *Tattersall* telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 193 darab I. osztályú és 234 darab II. osztályú, összesen 427 darab lovat, amelyek közül 248 darab ló kelt el.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: *Vágómarhák*. Magyar ökrök 1251 darab, magyar tehén 497 darab, szerbiai ökrök 279 darab, szerbiai tehén 9 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 113 drb, bika 111 darab, összesen 2260 drb. *Gazdasági marhák*: *Igás- és hizlali való ökrök* 8 darab, *fejős tehén* 154 darab, *igás bivaly* — darab, *tinó* — darab, *bika* — darab, *iszó* — darab. *Eladási árak* ezen tudósítás zártáig, *vágómarhákért*: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-től 65.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súlyban, középminőség 52.— K-től 58 K-ig, silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40 K-től 46 K-ig. *Tarka* hizott ökrök, legjobb minőségű 60 K-től 66.— K-ig, középminőség 52 K-től 58 K-ig, silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. *Szerb és boszniai ökrök* legjobb minőségű 46 K-től 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40.— K-től 44.— K-ig, bika jobb minőségű 52.— K-től 65.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 46.— K-től 50 K-ig. *Bivaly* 34 K-től 46 K-ig, kivételesen — K. Magyar tehén 40.— koronától 54.— koronáig, kivételesen — koronáig. *Tarka* tehén 42.— koronától 63.— koronáig, kivételesen 65 koronáig. *Gazdasági marhákért*: *Igás ökrök* elsőrendű — K-től — K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként, közép — K-től 620 K-ig, — K-től — K-ig páronként. *Hizlali való ökrök* fehér — K-től — K-ig. *Fejőstehén* keresztzett színes 150 K-től 230 K-ig drbontkint, *bonyhádi faj* 220 K-től 320 K-ig drbontkint. *Igás bivaly* — K páronként.

Vágómarhából mintegy 400 darabkal kevesebb volt felhajtva, mint a múlt héten, a kereslet a helybeli mézárások és az idegen vevők részéről változatlan maradt, ennél fogva a csekélyebb kínálat következtében az árak általában 1, sőt egyes esetekben 2 koronával emelkedtek mázsánként. *Jármos ökrök* mindössze 4 pár volt felhajtva, mely páronként 620 koronával kelt el. *Fejős tehén*ekben s forgalom valamivel gyengébb, jó minőségűekre a kereslet meglehetősen tartós, gyengébb minőségűekre nehezebben és csak meglehetősen olcsóbb árakon találnak vevőre.

Borjuvásár. 1900. évi január hó 18-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: *Belföldi élő borju* 265 darab, *leölt borju* 37 darab, *bécsi élő borju* — darab, *nővendék marha* — darab, *bárány élő* — darab, *leölt bárány* 601 darab. *Arjegyzés* azonos tételekből: *Arjegyzések*. *Belföldi élő borju* 78—80 f.-ig, *I. r.* 82—92 f.-ig, *kivételes* 94 f. kilónként, *leölt borju* 98—100 f.-ig, *I. r.* 106—112 f.-ig, *kivét.* — f. kilónként, *levonas* nélkül *bécsi leölt borju* — f.-ig, *Nővendék marha* — f.-ig kilonként. *Bárány élő* —, *leölt bárány* 11—19 koronáig páronként. *A vásár élénk volt.*

Budapesti sertés-konzumvásár. A *ferencvárosi petróleum-rakodónál* lévő *szekes-fővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése* 1900. évi jan. 17-én. *Készlet* 764 darab. *Érkezett* 1514 darab. *Összesen* 2283 darab. *Eladatott* 1230 darab. *Maradt* 1053 darab. — *Napi árak*: 120—180 kgr. súlyban 76—81 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 76—81— koronáig, 320—380 kgr. súlyban 76—82 k-ig. *Óreg nehéz* páronként 400—500 kilós 76—80 koronáig, *Malacok* 74—78 korona kilonként. *A vásár hangulata élénk volt.*

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) *A mai juhvásáron a felhajtás* 680 drb juh volt. *Árak*: *tartottak*. *Kivitel* juh — fillér kilonként, *selejtés juh* — fillér.

Bécsi szurómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) *A mai vásárra felhoztak* 3589 darab borjút, 1981 darab élő sertést, 270 darab levágott sertést, 236 darab levágott juhot, 617 darab bárányt. *Az árak változatlanok.*

Eladási árak: *Levágott borju* 80—96 fillér, *elsőrendű* 92 és 1 K. 8 fillér —, *kivételesen* — fillér, *élő borju* — fillér, *legelsőrendű* 1 K. 8 fillér, *kiváló minőségű fiatal sertés* 64—84 fillér, *levágott nehéz sertés* — fillér, *husra hizalt sertés* —80 fillér és 1 K. — fillér, *zsirra hizalt sertés* 72—84 fillér, *elsőrendű sülldő* 84 és 1 K. 8 fillér, *levágott juh* 60—84 fillér, *bosnyák silányabb sertések* — fillérig *kilogrammonként*. *Bárány* 12—26 korona páronként. *A marhavész* miatt a juhokat nem szabad sem Magyarországra, sem külföldre elszállítani.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 18.

Jobb vételkedv és elegendő kínálat mellett 24.000 métermázsa buza került a forgalomba. *Az árak változatlan szilárdak* maradtak. *Más gabonaforgalomban a forgalom csekély volt.*

Eladott:
Buza *Tisz-vidéki*: 400 mm. 80⁵ k. 8 K. 25 f., 500 mm. 80⁵ k. 8 K. 20 f., 200 mm. 78⁵ k. 8 K. 20 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 450 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 81⁵ k. 7 K. 95 f., 800 mm. 79⁵ k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79⁵ k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79⁵ k. 8 K. 22 f., 100 mm. 79² k. 8 K. 22 f., 100 mm. 79² k. 8 K. 22 f., 100 mm. 78⁵ k. 8 K. 22 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 22 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78⁵ k. 7 K. 95 f., 250 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 75 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78⁵ k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78⁵ k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f.

Felső magyarországi: 1000 mm. 76⁵ k. 7 K. 70 f., 3000 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 2200 mm. 76 k. 7 K. 70 f.

Erdélyi: 1200 mm. 80 k. 8 K. 20 f.
Pest megyevidéki: 300 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78⁷ k. 7 K. 82¹/₂ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77⁵ k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76⁵ k. 7 K. 65 f.

Raktárára: 2500 mm. 78⁵ k. 7 K. 85 f., 1900 mm. 76⁴ k. 7 K. 67 f., 1400 mm. 76 k. 7 K. 70 f.

Mind 3 hónapra.
Arpa: 100 mm. 6 K. 15 f.
Rozs: 100 mm. 6 K. 10 f.
Tengeri: 100 mm. 4 frt 75 kr.

Létszámfejtés mellett.
A készru hívtalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

	Egyéb gabonafajták	Kilós		100 kilogramm ár			
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig		
Ujvidéki	0	75	7,40	7,48	73	7,25	7,80
"	"	75	7,44	7,85	80	7,15	7,95
"	"	77	7,20	7,40	81	8,00	8,15
"	"	78	7,70	7,80	—	—	—
"	"	78	7,40	7,45	79	7,75	7,90
fehértalgolyó	0	75	7,95	7,85	80	7,98	8,08
"	"	77	7,40	7,60	81	8,05	8,15
"	"	78	7,70	7,80	—	—	—
postvidéki	0	78	7,35	7,40	77	7,70	7,85
"	"	78	7,40	7,80	80	7,90	8,00
"	"	77	7,45	7,85	81	8,00	8,10
"	"	78	7,60	7,70	—	—	—
"	"	78	7,40	7,40	79	7,70	7,80
"	"	77	7,45	7,80	80	7,90	8,00
"	"	78	7,40	7,80	81	8,00	8,10
"	"	78	7,45	7,80	80	7,90	8,00
"	"	77	7,4	7,80	81	8,00	8,10
"	"	78	7,15	7,15	—	—	—
"	"	78	7,60	7,70	77	7,70	7,80
bécsi	0	74	7,40	7,65	—	—	—
"	"	73	7,80	7,80	—	—	—
"	"	76	7,90	7,95	—	—	—

	Egyéb gabonafajták	Kilós	100 kilogramm ár		
			K-tól	K-ig	
Rozs	uj	elsőrendű	—	6,50	6,30
"	"	másodrendű	—	6,05	6,15
Arpa	uj	lakarmány	—	5,95	6,70
"	"	érettel való	—	6,45	6,55
"	"	sörözésre való	—	—	—
Zab	uj	—	—	5,85	6,45
Tengeri	0	bánsági	—	4,60	4,85
"	"	m. szentm.	—	—	—
Repece	uj	károztva	—	11,80	—
"	"	bánsági	—	—	—
Köles	—	—	—	5,90	6,80

A határidőszűlés folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.69—7.70—7.71—7.72—7.73
Buza (1900.) okt. . . .	7.82—7.79—7.81
Rozs áprilisra	6.40—7.41—6.42
Zab áprilisra (1900) . . .	5.06
Tengeri 1900. májusra . . .	4.95—4.96—4.97
Repece augusztusra	11.75—11.85

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza (1900.) áprilisra	7.70 pénz	7.71 áru
Buza októberre (1900)	7.80	7.81
Rozs áprilisra (1900)	6.39	6.40
Rozs októberre	0.—	0.—
Zab (1900) áprilisra	5.05	5.06
Tengeri (1900.) máj-ra	4.94	4.95
Repece augusztusra	11.70	11.75

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.75	7.76
Buza októberre (1900.)	7.83	7.84
Rozs áprilisra (1900)	6.43	6.44
Rozs októberre (1900.)	0.—	0.—
Zab áprilisra	5.06	5.07
Tengeri májusra 1900.	4.95	4.96
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

Az előtözsde irányzata igen kedvező volt, amiről az összes nemzetközi értékek javult árfolyamai tanuszkodnak. *A helyi piac egyöntetűleg kedvező magatartást tüntetett fel.* *Az érdeklődés főleg a két bankrészvényre irányult.* *A zárlat nyugodt.*

A déli tözsde kedvező. A forgalom mérsékelt. *A bányapiac csendes.*

A helyi értékek vására a déli tözsden tartott volt, főleg salgótarjáni volt keresett, emelkedő árak mellett.

A valuták és ércváltak gyengébbek.

Az előtözsde.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 746.50—747.20. *Osztrák hitelrészvény* 749.80—750.20. *Osztrák-magyar államvasuti részvény* 645.40—647.40. *Városi villamos vasut részvény* 342.50—343.50.

A déli tözsde.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 746.—747.—. *Osztrák hitelrészvény* 750.20—750.80. *Osztrák-magyar államvasut* 645.—646.—. *Rimamurányi részvény* 670.—670.50. *Közuti vasutirészvény* 666.—667.—.

Forgalomba került: *Budapesti Bank* egyesület részvény 186.—. *Kereskedelmi bank részvény* 2858.—. *Erzsébet-gőzmalom részvény* 428—434. *Lujza-gőzmalom részvény* 270.—. *Salgótarjáni részvény* 627.—634.—. *Királyserfőzőtőrsz részvény* 19—17. *Városi villamos vasut részvény* 341.—339.— korona árfolyammal.

Utöltözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 750.50. *Magyar hitelrészvény* 746.—. *Leszámitoló bank részvény* 502.—. *Rimamurányi vasmű részvény* 670.50. *Osztrák-magyar államvasut* 644.50. *Közuti vasut* 666.50. *Villamos vasut* 340.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: *Heremag* lucerna magyar 36.—44.— korona, *vörös aprószemű* 52.—60.— korona, *vörös erdélyi* — korona, *vörös bánsági* — korona, *középszemű* 66.—70.— korona, *nagy szemű* 70.—76.— korona. *Disznózsír:* budapesti 48.50—49.— korona, *vidéki* — korona. *Táblasalonna:* *légszárított vidéki* — korona, *városi* 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 41.—41.50 korona, *füstölt* 46.—46.50 korona. *Szilva:* boszniai, szokás szerinti minőség 14.75—15.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 20.—20.25 korona, 85 darabos 28.—28.50 korona *azonnali szállításra*. *Szerbiai szokás szerinti minőség* 13.25—13.50 korona, 100 darabos 19.25—19.50 korona, 85 darabos 27.—27.25 korona. *Szilvaiz:* szlovéniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.—17.— korona *azonnali való szállításra*.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, január 18. *A budapesti tözsde bizalmat gerjesztő magatartása az itteni határidőszűlésben vásárlási kedvet támasztott, az irányzat szilárdult s buza 3 fillérrel, rozs, zab és tengeri 1—2 fillérrel javult.* *Jelentékeny javulás az üzlet csöndesége miatt nem léphetett föl s különben is a külföldről erre nézve hiányzott a direktiva, igaz ugyan, hogy New Yorkból egy kis javulást jelentettek, de Londonból lanyha árfolyamokról jött hír.* *Buza tavaszra 7.87—7.89—7.87, rozs tavaszra 6.73—6.74—6.73, zab tavaszra — 5.36, tengeri május—júniusra — 5.24, repece*

augusztus—szeptemberre 11.35—11.95. A készárúk piacán a vásárlási kedv hiányában stagnált az üzlet minden irányban. A tőzsde szilárdan zárult. Buza tavaszra 7.92, rozs tavaszra 6.80, zab tavaszra 5.38, tengeri május—júniusra 5.26.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősodén nagyon élénk volt az üzlet, különösen szénvállalatok papirosaiban. Ezek között pedig a magyar szénvállalatok papirosaiban, minthogy Csehország több helyén a sztrájk nagy károkat okoz és megakadályozza a szén kiaknázását.

A déli tőzsdén szilárd volt az irányzat, főképp a berlini árfolyamemelkedések hatása alatt.

Záratok különösen állampapirokban és közúti részvényekben volt élénk forgalom és áremelkedés. Irányzat szilárd.

Bécs, január 18. (Magyar értéktőzsde.) 4% aranyjárdék 98.70. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99.70. Magyar keleti vasúti állami kötvény 99.20. Magyar leszámítási és pénzváltóbank 126.—. Rimamurányi vasműrészvény 334.75. Magyar koronajárdék 94.95. 4% os Magyar földterhm. kötvény 93.80. Magyar hitelbank részvény 186.—. Magyar nveremény kölcsön sorsjegye 161.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 91.75. Magyar kereskedelmi bank 386.50.

Bécs, január 18. (Osztrák értéktőzsde.) 4% papírajárdék 99.80. 4% os osztrák aranyjárdék 98.90. 1860-iki sorsjegye 137.—. Osztrák hitelsorsjegye 394.—. Angol-osztrák bank 124.—. Bécsi bankjegysület 136.50. Osztrák-magyar bank 130.70. Déli vasút 25.50. Dunagőzhajózási részvény 71.75. Donányrésztvény 136.25. Császári és királyi arany 11.44. Német bankváltók 118.10. 4% os ezüst járdék 99.55. Osztrák koronajárdék 98.95. 1844-iki sorsjegye 200.50. Osztrák hitelintézeti részvény 234.70. Unionbank 155.—. Osztrák Länderbank 115.75. Osztrák-magyar államvasút 124.40. Elbavölgyi vasút 124.25. Alpesi bányarészvény 277.—. 20 frankos arany 18.20. Londoni váltóár 242.70. Bécsi Tramway 149.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 234.70 Magyar hitelrészvény 186.25. Angol-Osztrák bank 124.—. Ulen bank 136.—. Länderbank 154.50. bankjegysület 115.75. osztrák-magyar államvasút részvény 134.40. északnyugati vasút részv. 25.80. elbavölgyi vasút 124.25. dunagőzhajós részv. 119.—. alpesi bányarészvény 276.75. májusi járdék 99.08. osztrák koronajárdék 95.—. magyar aranyj.—. magyar koronajárdék —. német birodalmi márka készpénz 127.75. ultimóra —. török sorsjegyek 118.05. rimamurányi jasmű —. déli vasút —. donányrésztvény —. Napoleon d'or 19.20. Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, január 18. (Tőzsdei tudósítás.) A délfrikai harcokról érkezett jelentések, amelyek szerint az angol csapatok átkeltek a Tugela folyón, Londonban a bányakurzusok emelkedését vonták maguk után és erre itt is szilárdan nyílt meg a tőzsde. A mai bankimutató is kedvezően hatott. Legélénkebb volt a forgalom a bányarészek piacán, ahol a Laura-részvények 3% -kal emelkedtek, ami-

nek okúl egy ellenőrizhetetlen fúziós hírt emlegettek. A második tőzsdézában az irányzat a londoni kurzusok hánváltására gyöngült. A zárlat az angol kamatlábnak 4 1/2% -ra való lezárítására szilárd volt. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, január 18. (Zárlat.) 4 1/2% os papírajárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék 100.10. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 95.25. Osztrák-magyar államvasút 137.—. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény —. Discont-Commandit 194.25. Általános villamosági Edison 257.60. Gelsenkircheni 192.90. Laura-kohó 259.50. 4 1/2% os ezüstjárdék 98.90. 4% os magyar aranyjárdék 99.10. Osztrák hitelrészvény 235.10. Déli vasút 27.90. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.50. 4% os új orosz kölcsön 99.50. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 94.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 205.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyzávalékos magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasút 136.90. Déli vasút 27.80. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 216.50. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, január 18. (Zárlat.) 4 1/2% os ezüstjárdék 98.60. 1860. sorsjegye 142.—. Déli vasút 28.30. 4% osztrák aranyjárdék 99.95. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Olasz járdék 94.10. 4% os magyar aranyjárdék 98.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 18. (Zárlat.) 4 1/2% papírajárdék 99.30. 4% osztrák aranyjárdék 100.25. Magyar koronajárdék 95.10. Osztrák-magyar bank 130.70. Déli vasút 28.30. Elbavölgyi vasút 124.20. Londoni váltóár 205.—. Bécsi bankjegysület 137.10. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 81.80. 4 1/2% os ezüstjárdék 98.90. 4% os magyar aranyjárdék 99.05. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasút 137.20. Északny. vasút 118.—. Bécsi váltóár 84.55. Párisi váltóár 813.50. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 275.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 234.70. Osztrák-magyar államvasút 137.20. Déli vasút 27.70. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.05. Laura-kohó 261.20. Harpeni 205.25. Discont 194.—. Alpesi —. Bécsi bankjegysület —. Szilárd.

Páris, január 18. (Zárlat.) 3% os francia járdék 100.07. Olasz járdék 93.20. Osztrák-magyar államvasút 687.—. Francia föltelst. járdék —. 4% os magyar aranyjárdék 98.75. Török dohányrészvény 283.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% os francia járdék 102.95. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Déli vasút —. 4% os osztrák aranyjárdék 101.25. Otomanbank 566.—. Párisi bankrészvény 1095. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat csendes.

Budapest-kőhányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.
Január 18. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar eis gréndü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 82—83 fillérig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban — krajcárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 85—87—fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm felüli sulyban) 83—84 fillérig. Fialat könnyű páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 82—83 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 250 kilogramm felüli sulyban) — krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban) — krajcárig. Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő sulyban) — kraj-

cárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 820 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) 83—85 fillérig. — Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő sulyban) 82—83 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 80—82—fillérig.

Serbiai és tiszai: 1900. jan. hó 16. napján volt készlet 20569 darab, 1900. január hó 17. napján felhajtott 208 darab, 1900. évi január hó 17. napján elszállított 214 darab, 1900. január hó 18. napjára maradt készletben 20563 darab.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, január 18.

Az atlanti depresszió megtartotta helyzetét, de mélységéből veszített, közt-európai nyulványa pedig az északi tenger felett zárt depresszióvá fejlődött, amely Közép-Európa felett a légnyomást tovább süllyesztette. A nyugati maximum észak felé terjedezik, az oroszországi maximum pedig a magas északra húzódtott vissza. Az idő Európa legnagyobb részében borús, és csaknem mindenütt esapadékos. A hőmérséklet nyugaton süllyedt, Közép-Európában pedig emelkedett.

Nálunk az ország északi felében, és a Tiszántúl, valamint Erdély nagy részében az éjjeli hő illetve eső esett, és helyenkint má reggel is esik. A hőmérséklet emelkedőben van. Kiáltás: További hőemelkedés, borús és sok helyütt, főleg északon esapadékos idő várható.

Vizállás.

	Jan. 17. 18. méter	Jan. 17. 18. méter	
Inn	Schärding 6.48 6.66	Tisza	M.-Szécs 0.25 0.25
Duna	Passau 1.25 1.71		Tokaháza 0.12 0.10
	Linz 1.24 0.62		V.-Nemény 0.43 0.33
	Bécs 1.20 1.20		Tokai 2.95 5.27
	Pozsony 1.35 1.31		Tisza-Füred 4.10 3.60
	Komárom 1.85 1.69		Szolnok 4.48 4.—
	Budapest 1.72 1.59		Csongrád 3.59 3.28
	Paks 2.60 2.46		Szeged 4.15 4.11
	Mohács 4.49 3.92		Török-Bossú 2.28 2.16
	Gombos 3.98 3.19		Titell 3.69 3.60
	Ujvidék 3.12 3.—		Ondova
	Pancsova 3.24 3.28		Bárta 3.86 0.98
	Orsova 3.28 3.66		Topolya
	Magyarfalva 1.45 1.41		Redőrg
Morva	Znojmo 0.9 0.40		Zemplén 2.33 2.32
Vág	Trencsén 6.41 6.44		Zaloca 1.93 1.92
	Szered 0.75 0.72		Hernád
Bába	Sz.-Gothárd 6.10 6.10		N.-Némét 0.44 0.32
	Sárvar 0.47 0.41		Berettyó 0.88 0.61
	Győr 3.24 2.10		B.-Ujfalva 0.28 0.24
Dráva	Pettau 0.85 0.50		Caucca 0.— 0.13
	Zákány 0.28 0.33		N.-Várad 0.92 0.43
	Barcs 0.13 0.64		Belányes 0.43 0.—
	Eszék 1.74 1.30		Tenke 0.29 0.22
Mura	M.-Szardah. 0.80 0.30		Gurabona 0.49 0.30
Száva	Zágráb 0.82 0.58		Borojevo 0.19 0.10
	Szilcs 3.27 3.21		Bécs 1.02 1.45
	Mitrovica 0.55 0.58		Gyoma 1.4 1.81
Szamos	Bécs 0.16 0.18		Maros
	Szatmár 0.86 0.82		Gy.-Fehérvár 0.10 0.—
Kraszna	N.-Mástény 0.— 0.24		Bányoska 0.60 0.56
Latorca	Munkacs 0.16 0.16		Robosni 0.— 0.—
Laborca	Homonna 0.— 0.—		Arad 0.93 0.92
Ung	Ungvár 0.— 0.—		Makó 1.20 0.70
			Temes
			K.-Kostály 0.74 0.50
			Bécs 0.20 0.71
			Temérvár 0.64 0.18
			Beckerek 0.43 0.—

Radicalis gyógyulást nyújt Ideg- és nemi betegségek ellen

Dr. Mitzger-féle intézet

mintaszerű gyógytermeiben alkalmazott korszakalkotó „Kataphoresis” gyógymód.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.

HYDRO-ELEKTROTHERÁPIAI INTÉZET NYITVA Budapest.

VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet

d. e. 9—1-g. d. u. 2—7-ig.

Levelekre díjmentesen választanak. Prospectus franko.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület LX. évi rendes közgyűlését

1900. évi február hó 4-én, d. e. 10 órakor fogja Budapestben, Pestvármegye székháza disztermében (Granátos-utca) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1899-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. Az igazgatóság hét tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg a felügyelő-bizottságban és a választmányban megüresedő helyek választás utján való betöltése (alapszabályok 23., 35., 40. és 44. § a).

Ezen közgyűlésre a t. e. részvényesek azon figyelemzetéssel hívatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1899. december 31-éig nevére iratott a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1900. január 17-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Gummi

Valódi parisi gyártmány, jóállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhólyag lucsonkint . . . 1 főtől 6 frtig

Parisi női szivacska 1.80 „ 6 „

Irrigator 1.80 „ 6 „

Eredeti pessarium occlusivum (Pellipon) Menzinger tanár szerint vesztelendő 1.50 főtől 2.50 főtig. Szabad, habvial elleni kötelek „Dinna-6” 3.50 főtől 5 főtig. — Gyűltemény uraknak 3 főtől 10 főtig. 10 főtny megrendelésnél 15% árkedvezmény.

Megrendelések pontosan és dík ellen eszközölhetnek.

KELETI J. Budapest, IV., Koronaherczog-utca 17.

Törlés helyett az árakból. — Árlisták ingyen zárt borítékban.

Dr. Garai Antal

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyanfolyókat és sebeket, az énfertőzött utóbagyat, az ezigyűnűt fertőz, magdónákat, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél fehérhólyást, barmnyirey idültet, és valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magyaltasnak egyik főokozója és börtörtegetek gyűjtő új gyógymód szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

ORVOS, sebész, szemész- és szülész-t dor. volt csasz. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választok és nyögyszerrel is szíveskedve írok.

Nőknek külön várterem.

Uyvanoti megjelölés a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelendő NÉPSZERŰ UTUMATÓ (már 15-ik kiadásban megjelen) nemi betegségek és ezek észszerű gyógykezelésének című könyve, volt ár. 2 rt 50 kr.— most csak 90 kr. A könyv jó becsmarogva lesz elküldve, 1 rt betöltésére mellől barmenneve vgy 90 kr. u. utólag mellől.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élekt. ébredése. — III. Az énfertőzött és az éjjeli macróbakt. — IV. Hugyanfolyók (trippes) és huyeszőkültet. — V. A bujakor (síphilis). — VI. Fehérhólyag. — VII. Élfertőzött fertőz. — VIII. Női magváltás. IX. A ivarszervek megbetegedéseinek főtünetei és protilució.

Durbints sógor

Mert mondok, ha már irtak könyvet a lóru! is, gyeszőnóru! is, miért ne lóhente könyv a sógorru! is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkozik, benne van a sógor lóhatalma is még más efféle kesőves történetek.

Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tiszviselők, katonatisztek, egyházfőrak, valamint más hitelképes egyének kedvező áratossá feltételek mellett kapnak szilárd zártmányu szalnos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Pest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarak, I. em.

Árjegyzékét 25 kr. levéljegyzékkel ellenbarmenneve küld felül cég B. osztályra. 5167

Ritka alkalom

(míg a készlet tart)

Athenaeum Lexikon

4 rész, 2 kötetben. 16 frt helyett 6frt

Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatalában, József-körút 18. sz.

